

Per 3 mėn. nuskandinti 1.000.000 tonų laivų

Tai aiškiausiai jrodo, kad karas Rytose visiškai neatpalaidavęs britų

BERLIN. Vokiečių spauda, pažiūrindama vakardienos vadovybės komunikate paminėtu visos britų lydymos vilkstinių iš vakarų nuo Afrikos sunaikinimui, rašo apie didžiausius povandeninius laivus, kurių padarinus. Laikraščiai antraščiuose „Britų lydymų vilkstinių apsauga nevyksta“, „Skaudūs smūgiai Anglijai“. „Vadinamoji Churchillio pertrauka Atlanto vandenynė virsta katastrofa“ ir pan. suveda balansą, kuriamas jrodo, jog vien tik rugsėjo mėnesį priplaukimu prie Anglijos keliuose buvo nuskandinti 75 laivai, jų tarpe penki tanklaiviai. Sitų pasuktinių netekimas, atsižvelgiant į šiaip jau didelius nuostolius šios laivų kategorijos tarpe, britams yra ypatingai juntamas. Laikraščiai prīmena, kad

rugpjūčio mėn. buvo nuskandinta laivų bendros 537.000 tonų talpos.

Rugsėjo mėn. iki šiol buvo suduota visa eilė ypatingai skaudžių Anglijos prekybos laivininkystei smūgių. Tai jrodo, kad britų nuomonė, esą Angliai su povandeninių laivų karu beveik apsidirbusi, esanti įtikinama panelgta.

„Berliner Boersen-Zeitung“, pažiūrindamas karos vadovybės pranešimą, subalansuoja britų rugpjūčio mėnesio nuostolius. Pagal tą balansą rugsėjo mėnesį vokiečių povandeninių ir greitieji laivalių nuskandino britų laivų bendros 425.000 tonų talpos. Kartu su atskirais nuskandintiniais iš karo laivų ir karo lektuvų, kaip pastebėti laikraščiai,

Iš viso rugpjūčio mėnesį buvo nuskandinti daugiau kaip 500.000 tonų laivų.

„Berliner Lokal-Anzeiger“ pažrežia, jog Anglioje buvo gyvenama iluzija, kad karas Rytose atpalaidavęs britus. „Tai ir mūšio Atlanto vandenynė atžvilgiu yra nepavykusi spekuliacija“ — pažiūrindama laikraščiai, nes

nuo birželio 22 d. iki rugpjūčio 22 d. Anglia neteko lygių vieno milijono tonų talpos laivų.

Tas skaicius atitinka 150 milijonus kilogramų karui ar pragyvenimui reikalingų prekių, kurioms pervežti reikėtų 73.000 geležinkelio vagony, kurių kiekvienas turėtų sutalpinti 20 tonų krovinių.

„Zweolf-Uhr-Blatt“ pažrežia, kad vokiečių povandeninių laivai yra pranašesni savo naujosios puolimo taktose dėka už anglų gynimasi, kuris pasireiškia ypatinė stipria lydymui vilkstinių apsauga. „Akvizidoje faktas, kad per ligoliinius dvejus karo metus britų nuostoliai laivais buvo milžiniški ir kad nemažas yra ir sužalotų prekybos laivų skaicius, šandien kiekvienas nuskandintas laivas britų apsirūpinimui reikalingomis prekėmis turi būti laikomas dvigubai reikšmingesnis, negu karo pradžioje.

Kijevo maiše paimta jau 574.000 belaisvių

I vokiečių rankas pateko neapskaičiuojama karo medžiaga. Netrukus laukiama paskutinių apsuptujų jėgų sunaikinimo

Atskiras pranešimas. Vyriausioji Fiurerio Būstinė. IX. 26. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

I rytus nuo Kijevo dar tebeapsuptu prieš likučių naikinimas nepermaldujamai vyksta toliau. Belaisvių skalčius padidėjo iki 492.000 žmonių. Šis skalčius nuolat auga.

Vyriausioji Fiurerio Būstinė. IX. 26. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Kaip jau atskiru pranešimu pažiūrindama, i rytus nuo Kijevo apsuptu prieš likučių naikinimas nepermaldujamai vyksta toliau. Belaisvių skalčius padidėjo iki 492.000 žmonių. Šis skalčius nuolat auga.

Oro pajėgos sunaikino geležinkelio linijas ir ginklavimo imones Charkovo, Tulos ir Maskvos srityje.

Jūroje aplink Angliją paskutini-

ne nakti kovos lėktuvali padegė dideli prekybinį laivą.

Prieš karo veiksmu Reicho teritorijoje nei diena, nei nakti nebuvo.

Specialus pranešimas. IX. 26. Vyriausioji Fiurerio Būstinė.

Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Nefrusku lauklama sunaikinant pažiūrindama, i rytus nuo Kijevo dar apsuptas prieš pajėgas. Belaisvių skalčius tuo tarpu padidėjo iki 574.000 ir vis tebedidėja. Paimtoji karo medžiaga — neapskaičiuojama.

BERLIN. IX. 26. Papildomai prie kariuomenės vadovybės pranešimo DNB iš karinių šaltinių pataria dar šiu žiniu: Nepaprastai greitai baigiasi milžiniškos kautynės srityje i rytus nuo Kijevo. Pagal šios dienos vokiečių kariuomenės vadovybės pranešimą, ne-

trukus jau reikia laukti paskutinių prieš likučių sunaikinimo, kurie, apsupti toje srityje, veltui mėgina išsiveržti. Šios dienos specialiai pranešime pažymėtasis apytikris pusės milijono belaisvių skaičius, susidares vien per šias kautynes, kuris, manoma, dar padidės, paverčia nėkais prieš tvirtinimus kad, esą, sovietų maršalui Budionui pavykė išvesti didžiąją savo armiją dalį iš apsu-

pimo. Penkiasdešimties divizijų netekimas reiškia nepaprastai sunkų smūgi, kurio pasekmės bus jaučiamos ir ateityje. Sovietai, darydami priešpolius, tyrinėja dabar vokiečių frontą, stengdamiesi nustatyti, iš kur tenka laukti naujų vokiečių puolimų. Nors jau gana velyvas metu laikas, tik dabar visi suprato, kad ir žemos mėnesiai negalima laukti, kad vokiečių kariuomenės spaudimas sovietų armijoms su-

mažes.

Tuščios pastangos

SUOMIAI GRIEŽCIAUSIAI ATMETĀ ANGLIJOS BANDYMĄ TARPININKAUTI TARP SOV. S-GOS IR SUOMIJOS

HELSINKIS. Anglijos bandymą išsikišti į Suomijos reikalus vietos spauda vėl atmesta. Spauda pasisako prieš bet koki anglų tarpininkavimą tarp Suomijos ir Sovietų Sajungos. Suomija nieko net daugiau negale, nors ir mažiausiai reikalauja, pasitikėti tokiai apgaviliškai kaimynei, kaip Sovietų Sajunga, kuri ilgainiui yra sulaužiusi visus savo pažadus. „Suomen Sosial Demokrati“ pažymi, jog Suomijai yra svarbiausia apsaugoti savo nepriklausomybę nuo iš Rytų gretinčių pajovaus. „Usi Suomi“ pabrėžia, jog Suomijos interesuose yra, kad Sovietų Sajungos galybė būtų sulaužyta. Suomija esanti įsitikinusi, jog nėra jokių priemonių saitykliams su Sovietų Sajungos pagerinti. Turėdami sumkumą, bolševikai gali duoti įvairių pažadų, bet juos tučtuojau sulaužys, jei tik jiems pasitaikys proga. Anglia tuomet Sovietų Sajungos negalioti sukliaudyt, kaip ji negalejo sukliaudyt Sovietų Sajungos elgesį su Kaukazo tautomis, o taip pat kaip ji negalejo sukliaudyt užpuolimą ant Suomijos 1939 m. „Karjal“ rašo, jog anglai gali įsitikinti, kodėl santykiai tarp Suomijos ir Sovietų Sajungos negali būti pagerinti, iš Suomijos mėlynosių knygų, jei jų valstybės vyrai jų paskaityta. Suomija santykijų su Sovietų Sajungos pagerinimui nepriduoda jokios vertės, nebent pirmiai bus galutinai sunaikintas bolševizmas. Toliau laikraštis pabrėžia: „Mes savo politiką tvarome ne pagal tai, kas Anglijai būtų naudinga, bet pagal tai, kas yra mūsų kraštui naudinga“. Toliau laikraštis pažymi, ta viša manevrą ir tuos propagandinius triukus, kuriais bandoma suklaudinti Suomijos viešąja nuomonę, ir, taip sakant, pripliti Suomijai smėlio į akis. Tačiau šios visos pastangos Suomijoje neturės pasisekimo.

Susibankruťavusių konferencija

Nuolat svarsto kas bus, o nemato kas yra

STOCKHOLMAS. „Aftonbladet“ iš Maskvos, „News Chronicle“ rašo jog daug blogo ivyko dėl ankstyvesnės Sovietų Sajungos izoliacijos. Pasak laikraščio, toliau taip būtų neturi. Esą reikalinga, kad Sovietų Sajunga pasilikti kitų tautų sferoje. Faktas, kad Sovietų Sajunga pritaré konferencijai Atlanto vandenynے, esas geras ženklas.

„Daily Telegraph“ rašo, jog Sovietų Sajungos prisijungimas prie pareiškimo iš Atlanto vandenyno dar sustiprinasi bendradarbiavimą. Sovietų Sajungos atstovas „santarvininkų konferencijoje“ padares „ispūdingą“ pranešimą apie savo krašto nusistatymą pokariinių problemų atžvilgiu. Jovubūnas, „tarpsantarinėje konferencijoje“ turi būti sveikinamas, kaip reikšmingas ir sveikintinas prisidėjimas prie pasitarimų dėl būsimosios Europos santvarkos ir dėl Europos ūkinio gyvenimo pertvarkymo tarptautine prasme.

„Daily Herald“ reiškia nuomonę, kad konferencija Sv. Jokūbo rūmuose buvusi daugiau, negu tarpsantarinė konferencija. Tai buvusi pradžia naujo tautų santykiavimo, kuris turis būti sukurtais ant senovės griuvėsių.

BERLIN. Reicho sostinės laikraščiai savo komentaruose dar kartą rašo apie Londono „santarvininkų tremtinį vyriausybę“ konferenciją, per kuria sovietų ambasadorius Maškis vaidinėjai pirmatinkai vaidmenį.

„Berliner Boersen-Zeitung“ diplomatinis korespondentas pasakoja štaiap: „Dėl invalidų konfe-

rencijos, kuria Edenas suorganizuavo iš vyriausybės be valstybių, galima būti pereiti prie dienotvarkės. Tačiau nėra atsitiktinis dalykas, kad ambasadorius Maškis štame susirinkime pasakė dideli žodži reikalingiems pagalbos.

Cia turima reikalo su tolesniu igyvendinimui bent iš dalies Sovietų Sajungos pretenzijų ir Anglijos pažadui, kad Sovietų Sajunga, tvarkant Europos ateitį, teksias lemiamas vaidmuo“. Laikraštis prīmena, jog nei Churchillis, nei Rooseveltas nedrėja per savo pareiškima iš Atlanto vandenyno naminėti žodžio Sovietų Sajungos.

NEW YORKAS. Associated Press iš informuoto Teherano sluoksnių praneša, kad anglai, nors jie visą mėnesį viešpatauja Irane, iki šiol per Iraną Sovietų Sajungai nepasiunti nė vienos granatos. Viskas kas iki šiol šiuo kelio nusistata, tai kelii indu džiauto tonų siunta. Nors britų ir sovietų ekspertai įtemptai dirba, siekdami pradeti gabenti, bet atsiranda šimtai kliūčių. Anglijai jau turi sunkumų savo armijai Artimuojuose Rytuose aprūpinti. Todėl šiuo metu sovietai turi pasitenkinėti britų ražadais.

AMSTERDAMAS. Reuteris praneša iš Maskvos, kad prie sovietų delegacijos deryboms su Didžiosios Britanijos ir Jungtinė Valstybių misija Maskvoje priskirti Litvinovas, kaip sovietų užsienių reikalų ministerio atstovas, ir generolas Golkovas, kuris vadovavo sovietų karinei misijai Londone.

BRITŲ PROFESINĖS S-GOS SIUNCIA I MASKVĄ DIDELE DELEGACIJĄ

STOCKHOLMAS. „Aftonbladet“ praneša iš Londono, kad britų profesinių sąjungų vadovybė rengiasi pasiūlyti i Maskvą didelę delegaciją. Šiai delegacijai vadovaus naujas pirmmininkas Frank Worstenoreftas, kurį lydės Walter Citrine.

Grįžtant anglų delegacijai, su ją kartu atvažiuos į Angliją sovietų darbininkai, kurie apžiūrės briūlių fabrikus.

CIANGKAIŠEKAS IŠVYKO Į PA- TI FRONTĄ

TOKIO. Laikraštis „Niči Niči Simbun“ praneša iš Šanchajaus, jog informuotose sluoksniuose kalbama, kad Ciangkaišekas pats išvysko lėktuvu į rugpjūčio 23 d. su štabo karininkų grupė į Cangčą vadovauti gynimosi veiksmams Cangčoje, kuri dabar yra Japonijos apsupta.

Myron Tayloras išskrido į Londoną

LISABONA. Priešingai vakar paskelbtai žiniai, kad Myronas Tayloras penktadienį transatlantiniu lėktuvu skrendas į New Yorką, Tayloras štandien išskrido į Angliją. Tayloras bagažas buvo jau transatlantiniame lėktuve, kuris šyri: išskrido į New Yorką. Laukdamas Roosevelto specialaus įgaliotinio, lėktuvą siek tiek pasivelino, tačiau Tayloras atsisėdo į keturių motorų anglų tarnyboje esančių olandų lėktuvą ir juo išskrido į Londoną. Jungtinė Valstybių pasiuntinybė užsakė kitam pirmadieniui Taylorui viejai lėktuve, skrendančiam į New Yorką. Jungtinė Valstybių pasiuntinybė pareiškė spaudos atstovams, kad Tayloras keliaus į Mairūnų Portugaliją.

Karys ir jo ryšių ūio

Vyr. Anglijos rabinas šnekėjo per Londono radiją

AMSTERDAMAS. Penktadienį ryta per Londono radiją kalbėjo iš Londono sinagogos vyr. rabinas Anglioje Dr. Herzas. Jis kalbėjo žydų naujuju 5.500 metų šventes proga. Padares istorinę apžvalgą, jis pareiškė, kad Roosevelto, Stalino, Smatso ir kitų draugų dėka žydų tautos kančios, galų gale, pasibaigia.

Žinios iš Rytų fronto

BERLIN. IX. 26. DNB iš kompetentingų šaltinių patiria: Rugsėjo 25 d. stiprus vokiečių aviacijos junginiai sėkmingai puolė sovietų pozicijas pačioje pietinėje Rytų fronto dalyje. Vokiečių kovos ir smingamieji lėktuvai bombardavo sovietų pėstininkų ir artilerijos pozicijas. Tankių bombų kruša sūdaužė daugybę sovietų bunkerių ir kulkosvaizdžių lizdų. Apšaudant bolševikų užimtus vietoves kulkosvaizdžiai ir taikliai apmėtant jas bombomis, buvo padegti namai, kuriais bolševikai naudojosi priedangos tikslams. Keletas bombų pataikė į svarbią geležinkelio liniją, kuri buvo suardyta.

Rytų fronto šiauriniam ruože sovietų pozicijos ir kariuomenės telkiniai taip pat buvo sėkmingai apmėtyti išvairaus dydžio bombomis. Bombos išvedė iš rikiuotės daugelį sovietų artilerijos ir zemių patrankų pozicijų. Didelių bolševikams nuostolių padarė taip pat bombos, numestos į pėstininkų lauko sustiprinimus. Didelių nuostolių padaryta sovietų autovežinių parkams. Taikliai numestos bombos nutraukė geležinkelį ruožus ir padegė daugelį sovietų kariuomenės užimtų vietovių. Lados ežere vokiečių kovos lėktuvai puolė vieną sovietų laivų vilkštine. Bombos nuskandino šešis tos vilkštines laivus. Trys kitų sovietų laivai, mėginant iš jų išskelti bolševikus, buvo bombomis nuskandinti.

BERLIN. IX. 26. Pietinėje Rytų fronto dalyje rugsėjo 25 d. vokiečių kariuomenė atliko sėkminges kovų srities valymo darbus. Per šiuos veiksmus buvo pašalinata daug sovietų pasipriešinimo lizdų. Vokiečių kariuomenės dalys paėmė daugiau kaip 1.000 belaisvių ir sunaikino aštuonių sovietų tankus. Buvo paimtos kelios bolševikų patrankos. Rugsėjo 25 d. pietinėje Rytų fronto dalyje bolševikai vėl émési nesékmigo kavalerijos puolimo, nukreipto į vienos vokiečių pėstininkų divizijos bara. Vienoje vietoje 400 sovietų raitininkų atakavo vokiečių pėstininkų pozicijas. Paskui raitelius sekė sovietų pėstininkai, kurių veržimasi remė šarvuoti traukiniai. Didžioji sovietų dalis buvo vokiečių ginklais sunaikinta. Vokiečių kariuomenės dalys paėmė daug belaisvių ir daugybę sovietų karinių rankų.

BERLIN. IX. 26. Vienoje Rytų fronto pietinės dalies vietoje rugsėjo 25 d. bolševikai po artilerijos paruošimo surengė koncentrinių vokiečių pozicijų puolimą. Ypatiškas sovietų tikslas buvo stiprio-

mis jégomis atsiimti vieną vokiečių užimtą vietovę. Visi bolševikų puolimai buvo atmušti ir sovietų padaryti sunkus nuostoliai.

BERLIN. IX. 26. I pietryčius nuo Desnos vokiečių kariuomenės dalys po smarkiu kautynių paėmė vieną didelę vietovę ir išvalė šią sritynį nuo išskaidytų sovietų pajėgų. Per šias kovas ir valymo veiksmus rugsėjo 24 ir 25 d. vokiečių kariuomenės dalys iš viso atsigabeno 3.000 belaisvių. Sovietų tankai ir patrankos buvo arba paimiti arba sunaikinti.

BERLIN. IX. 26. DNB iš kompetentingų šaltinių patiria: Vokiečių kariuomenės artilerija rugsėjo 25 d. sėkmingai apsaudė sovietų laivus Leningrado uoste ir sovietų baterijas Kronštate. Sovietų laivų artilerija ir baterijos, kurie mėgino prisidėti prie žemėje vykstančios kovos, taikliai vokiečių ugnimi buvo nutildyti.

BERLIN. IX. 26. Rytų fronto šiauriniam ruože bolševikai rugsėjo 25 d. mėgindami sunaikyti vokiečių kariuomenės žygiamą, atliko keletą nesékmigų priešpuolių, kurie buvo remiami tankų. Per šias kovas vokiečių kariuomenės dalinai sunaikinė penkis sovietų tankus. Be to, vieno vokiečių pėstininkų pulko batalionas numušė pėstininkų ginklai vieną sovietų naikintuvą, o vienos ginkluotuojančios divizijos zenitinė artilerija — vieną sovietų kovos lėktuvą.

BERLIN. DNB iš karinių sluoksninių patyrė, kad rugsėjo 25 d. stiprus vokiečių kovos ir smingamųjų kovų srities valymo darbus. Per šiuos veiksmus buvo pašalinta daug sovietų pasipriešinimo lizdų. Vokiečių kariuomenės dalys paėmė daugiau kaip 1.000 belaisvių ir sunaikino aštuonių sovietų tankus. Buvo paimtos kelios bolševikų patrankos. Rugsėjo 25 d. pietinėje Rytų fronto dalyje bolševikai vėl émési nesékmigo kavalerijos puolimo, nukreipto į vienos vokiečių pėstininkų divizijos bara. Vienoje vietoje 400 sovietų raitininkų atakavo vokiečių pėstininkų pozicijas. Paskui raitelius sekė sovietų pėstininkai, kurių veržimasi remė šarvuoti traukiniai. Didžioji sovietų dalis buvo vokiečių ginklais sunaikinta. Vokiečių kariuomenės dalys paėmė daug belaisvių ir daugybę sovietų karinių rankų.

Hiermit wird die "Front der Aktivisten Litauens" fuer den Bereich des Generalbezirkes Litauen aufgeloest, ihr Vermoegen beschlagnahmt und eingezogen.
Die erforderlichen Durchfuehrungsmassnahmen verlassen die Gebietskommissare.
Gez. Dr. von RENTELN.

DER GENERALKOMMISSAR
IN KAUEN
Kauen den 26. 9. 1941.

Verfuegung

Siuo uždaromas „Lietuvos Aktyvistų Frontas“ Lietuvos generalinės srities ribose, jo turtas konfiskuojamas ir paimamas.

smarkiai rėmė, puldama sovietų baterijų pozicijas, lauko sustiprinimus, voras ir tankų rikiuotes. Rugsėjo 25 d. bombardavimais iš oru buvo išgrauti geležinkelai ir geležinkelio pastatai, turėti didelę svarbą kariuomenės transportui ir pastiprinimams i frontą gabenti.

BERLIN. IX. 25. Rugsėjo 24 d. vokiečių sunkioji artilerija sėkmingai apsaudė laivus Leningrado uoste. Vienas 10.000 tonų talpos laivas buvo uždegtas. Vokiečių sunkiosios patrankos sėkmingai apsaudė ir sovietų karo laivus, bandžiusių iškišti į kovą žemynę. Gerai pataikiusios vokiečių granatos privertė sovietų karo laivus sustabdyti savo ugnį.

BERLIN. IX. 25. Ir rugsėjo 24 d. kovose prie Leningrado, kaip DNB iš karinių sluoksninių patyrė, daug vokiečių oro pajėgų kovos lėktuvų sėkmingai rėmė sausumos kovas. Buvo bombarduotas Leningradas ir kai kurios prie miesto esančios vietovės. Bombomis pataikyta į kareivines. Taip pat buvo puolami lauko įtvirtinimai, artilerijos pozicijos į bunkeriai. Tokių, su sunkiais kruvinais nuostoliais prieši, buvo išskaidyti kariuomenės telkiniai.

VICHY. Kalp vyriausybės žinios se pranešama, apeliacinio tribunolio pirmininkas yra iš savo pareiguo teisingumo ministerio atstatytas dėl to, kad jis nutylėjo savo pri klausomybę masonų ložei.

Kaip patyrėme, ponas Generalkomissaras pavedė 20.000 rublių sušelpti žuvusių partiza

Sunkiai eina Amerikos ir Japonijos pasitarimai

Amerika norėtų laikinai neerzinti Japonijos

TOKIO. Buves japonų laivyno šefas admirolas Sankichi Takahashi pasikalbėjime su „Hochi Šimbun“ pareiškė, kad pagrindinė Jungtinė Valstybių politika, kaip atrodė, siekia dvejus metus neerzinti Japonijos, bet nesumažinant spaudimo Japonijos atžvilgiu. Netenka abejoti, kad Jungtinės Valstybės Anglijos vietoje numato užsiltikrinti tvirtas pozicijas Tolimuose Rytoose. Kadangi Juntinės Valstybės tvirtai laikosi šios politikos, tai dabartiniai japonų Šiau-

rės Amerikos pasitarimai turi didelį sunkumą. Ryšium su trišaliu paktu laivyno šefas pareiškė, kad priešingos paktos dvasiai priemonės niekad nebūs leidžiamos. I klausima, ar yra reikalo padaryti aikškesnę Japonijos politinę liniją, Taikahassis atsakė, kad jau dabar Japonijos politika yra aiški. Japonija, Vokietija ir Italija turi bendrus tikslus ir šis faktas sukelia nerimą Anglijai ir Jungtinėms Valstybėms.

Turkai netiki, kad būtų galima padėti Sovietų S-gai

ISTANBLAS. Laikraštyje „Son Pos“ generolas Cadri apibūdina kautynes prie Kijevo kaip didžiausias karo istorijoje naikinamasis transporto sunkumą. Anglu laivynas jau esas pakankamai nusilpė dėl povandeninių laivų karo ir jam esą sunku aprūpinti net pačią Angliją. Iki susirenkančių Maskvos konferencijai, kuri buvo nuspresta per susiūkimą Atlante, Anglija skubiai pasiuntusi eilę lėktuvų, o dabar jau visa savaite gaminanti sovietams tankus. Tačiau pastarosiomis dienomis raudonoji armija netekusi 100 kartų daugiau tankų, negu jai Anglija ju pažadėjo.

SOVIETAI NAUDOJA BEGALES MINU

BERLIN. DNB pa iria iš kompetentingų šaltinių, kad sovietai, besitraukdamas, dideliu masu naudoja išvairių rūšių minas. Per kovas prie Dniepro tik vieno vokiečių pionierių bataliono kariai per šešias dienas išrankiojo viso 4.500 sunkių sovietų minų. Čia veik išimtinai buvo minos prieš tankus. Daugiausia per vieną dengi buvo surinkta 2.000 minų, kurias pionieriai, sunkiai ir pavojingai dirbdami, padarė nepavojingomis.

AMSTERDAMAS. Anglu informacijų biuras praneša, kad nuo šių metų rugpjūčio 1 d. žuvo 900 Anglijos prekybos laivyno jūrinių, tam laivynui mėginant g. bent 1 Angliją maisto produktus.

BERLIN. Italų lėktuvai rugsėjo 23 d. puolė vieną anglų laivų vilkštine jūrose prie Kipro salos, nuskandindami vidutinio dydžio prekybos laivą. Kitas tiekimo garlaivis buvo apgadintas.

Parama žuvusių partizanų šeimoms

„Kaip patyrėme, ponas Generalkomissaras pavedė 20.000 rublių sušelpti žuvusių partiza-

nų šeimų nariams; tie pirmagai jau išmokami.“

Tūla lietuvių moteris dėkingai sveikina šitą Generalkomissarą mostą, — ne tik dėl to, kad jai bėdoje suteikta pagalba, bet ir dėl to, kad tuo būdu pareiskiamas solidarumo jausmas kovoje prieš mūsų bendrą prieš — bolševizmą, kuris mums atneše tiek nelaimės ir siaubo. Sitoji kova prieš bolševizmą yra pirmutinis ir aukščiausias isakymas mums visiems, kol bus galutinai sugriautas šitas siaubo režimas ir jo pagalbininkai, kurie šiandien Sovietų Sąjungą remia.

BANGKOKAS. Ligšiolinis brių pasiuntinys Crosby išskrido į Singapūrą, kur susitiks su Duff Cooperiu.

Parėdymas

Siuo uždaromas „Lietuvos Aktyvistų Frontas“ Lietuvos generalinės srities ribose, jo turtas konfiskuojamas ir paimamas.

Apie reikalingas vykdymo priemones sprendžia sričių komisarai.

(Pas.) Dr. von RENTELN

Pulkininkas J. Petruitis

29

To dar maža. Jiems dar labai gadino nervus tie nelemtieji kalėjimo langai. Jų manymu, be abejo, būtų kur kas geriau, jei kalėjimas būtų visai be langų. Nors ir labai griežtai uždrausta kaliniams pažiūrėti pro langą, bet vis dėlto jie gali nutaikyti laisvą minutę, kada nemato prižiūrėtojas, ir pažiūrėti pro langą. Kalėjimo kieme pradėjo dirbtį iš lentų aklinius dėžes, kuriomis užkabinėjo oro pusėj visus kalėjimo langus taip, kad šviesa galėtų patekti pro langus į kameras tik iš viršaus, o tiesiai pro langus nieko nesimatytu. Kaip dabar teko man matyti, Sov. Rusijoje tokiu pat būdu uždangysti visų kalėjimų langai.

Kasdien varo ir varo vis naujų kalinių: būvusių valdininkų, ūkininkų ir mokininkų. Prigrūdo pilnai Kauno kalėjimą Nr. 1, Vidaus kalėjimą saugume, trečią ir devintą fortą, o NKVD darbas kasdien vis didėja, néra kur dėti kalinių, nespėja išvežti. Kalėjimo viršų, kur buvo siuvėjų kurpių dirbtuvės, išgriovė, perdirbo: languose ištate geležinius grotus, padarė į ketvirtam kalėjimo aukštę kameras kaliniams. Sako, dar ir Savanorių prospektė ir kažin kur prie geležinkelio stoties buvo surastos tam tikros patalpos ir kalėjimams pritaikytos.

Tai tik vienam Kaune. Kituose miestuose taip pat nebuvę apsileidžiamos.

Išvairiausiomis temomis išsikalbėjome, visus anekdotus išsipasakojome, kas kokių žinojome, bet vis tos pačios ir tos pačios ilgos dienos, ta pati tvanki kamera, tie patys prižiūrėtojų snukiai ir tas pats ilgas siauras apytamsis koridorius su didžiulių katilų gale palai langą vandeniu virinti, kurį tik retkarčiai virindavo, turėt, dėl malkų stokos. Tuo koridoriumi mus varinėdavo į ruošą, pasivaikščioti, pas tardytojų ir du kartu per mėnesį į pirtį. Be to, iš to paties koridoriaus kasdien, kameros durims prasiverus, gaudavom perrūgusių kopūstų arba kiaulinių burokų samti, rytmėčiais duonos galbala, dešimt gramų cukraus ir miezinės rudos kavos puoduką. Kasdien tos pačios komandas: rytmėti — „kelk“, vakare — „rikuok“, patikrinimas — prižiūrėtojai keičiasi, paskui — „gulk“. Kasdien tas pats ir tas pats. Rūpestingasis mūsų Lioginas nebejuokas susirūpinę, kad mes labai neproduktinai čia laiką leidžiame, nes mes esame sveiki vyrai — galėtume daug darbo nudirbtin, pagaliau galėtume knygas skaityti, bent Markso „Kapitalą“ — vis būtų daugiau naudos. Tik Juozas per daug nesisieloje dėl be naudos prabėgančio laiko: jis tik prižiūrėtojams pavydėdavo, kad jie tokie nemokšos — paprasti kaimo berneliai, nieko nedirba, mūmis komanduoja, kaip jiems patinka, progai pasitaikius gali nusidrožti ir algą dar gauvana. Jei ne tas užsisprėlės mūsų Juozas, iš tikrųjų būtų labai nuobod kamerose. Lioginas su Vladu jokiu būdu neįstengia jam irodyti, kad brokneriavimas ir miško vogimas yra valstybei ir visuomenei kenksmingas darbas. Kam

čia gali kenkti, pasak Juozo, jei neturtingas žmogus stirnelę nusišuna bei žeberklu pavasarį žuvę nuduria arba miške medelių nusikirtęs parsiuveža. Valstybė nuo to nesugriūtų. Vis dėlto mūsų Juozas gražus, augalotas, labai geras ir doras vaikas, bet visa nelaimė, kad jis labai užsispyrė, nes, mažiuks būdamas, motinos netekės, pas tévą augdamas, savotiškai išsiauklėjo. Jis gan gabus, Tauragėje baigės pradžios mokyklą, pasienyje gyvendamas, nebilog vokiškai pramokęs, dabar kalėjime dešimt mėnesi besėdėdamas ir rusiškai pakankamai pramoko kalbėti. Jis galėtų būti gana naudingas vyras, tik dabar, dar jaunas būdamas, bolševikų kalėjime švinksta.

Tuoju po Velykų gavom išrašus, kurių labai laukėme, nes, svarbiausia, nebeturėjome ko rūkyti. Jau turėjome iš šimtas keturiaskesdešimt ketvirtosios kameros papiroso skolinti. Mūsų kameroje išrašus tik šeši asmenys tegavome. Kiti pinigų neturėjo, todėl mūsų Lioginas ir kitaip pasirūpino: kiekvienas mes proporcingai tam tikrą savo išrašą dalį davėme negavusiem. Zinoma, čia mums daug taupiau buvo iš karto tam tikrą dalį atiduoti, negu kiekvienu sykiu valgant dalytis su savo neturtingaisiais kameros draugais.

Taip mūsų kasdien ir kasdien belaukiant ir bežiūrint iš mūsų kameros pro langą į vakarus, iš kur turi ateiti mūsų išlaisvintojai, o jie turi pasiskubinti ateiti, nes mes jų labai laukiaime, atėjo ir gegužės mėnuo. Matome pro mūs langą, kaip A. Fredoj, Aleksoto Nemuno pakrantėje ir Zaliakalnyje medžiai pradeda sprogti, lapuoti ir žaliuoti. O, laisvė, laisvė, kokia tu dabar būtum mūsų brangi!

(B. d.)

Die norwegischen Staatsräte wurden Minister

Oslo, 25. September. Anlässlich des Jahrestages der Einsetzung der kommissarischen Staatsräte Norwegens empfing Reichskommissar Terboven die kommissarischen Staatsräte, bestätigte sie endgültig in ihrem Amt und verlieh ihnen die Amtsbezeichnung Minister. Der kommissarische Staatsrat Professor Meidell schied auf eigenen Wunsch aus seinem Amt aus, um sich seinem Universitätsberuf wieder ganz widmen zu können. An seiner Stelle wurde Direktor Lippestad Chef des Sozialdepartements und Minister. Der Generalsekretär von Nasjonal Samling, Fuglesang erhielt besondere Aufgaben im Staatssekretariat mit der Amtsbezeichnung Minister.

Denkschrift über den Dreierpakt

Tokio, 25. September. Am Montag, den 29. September, findet aus Anlass des Jahrestages des Abschlusses des Dreimächtepaktes auf Einladung des deutschen und des italienischen Botschafters ein Festessen im Imperialhotel statt. Als Ehrengast wird Feldmarschall Prinz Kanin erscheinen, ferner werden Außenminister Toyoda, beide Wehrmachtsminister sowie eine grosse Zahl von Vertretern der Regierung, der Stadt Tokio, japanischer Verbände und Vertreter aller zwischen Japan und den Achsenmächten bestehenden Freundschafts- und Kulturreinigungen an der Veranstaltung teilnehmen. Es wird weiter mitgeteilt, dass eine von dem bekannten Schriftsteller, seniorjournalisten und Mitglied des Oberhauses, Okutomi, verfasste Denkschrift über den Dreierpakt in hunderttausend Exemplaren verteilt werden wird. Ähnliche Veranstaltungen sind in Ouaka, Kyoto, Nagoya und Yokohama vorgesehen. Am Vorabend des Freitag hat der Sprecher der Informationsabteilung der Regierung, Ishii, die Pressevertreter der Achsenmächte zu einem Essen eingeladen.

Das A und O der schwedischen Politik

Stockholm, 26. September. Das A und O der schwedischen Politik muss es sein, zu verhindern, dass Schweden in den Krieg der Grossmächte hineingezogen wird, erklärte der schwedische Kulturminister Bagge in einer hier gehaltenen Rede. „Wir stehen andererseits nicht gleichgültig und verständnislos vor der Neugestaltung unseres Weltelles, die dem Frieden folgen müsse“, meinte der Minister weiter. „Wir sind bereit, nach besten Kräften dazu beizutragen, eine bessere Ordnung der Verhältnisse zu schaffen. Auch wenn es sich um unsere Gemeinschaft mit den nordischen Nachbarländern handelt, darf diese nicht auf eine solche Weise gefordert werden. Die Gemeinschaft muss mit anderen Mitteln gefordert werden. Dies gilt auch für die Frage unserer Verhältnisse zu Finnland. Für Schweden stellt jetzt und in Zukunft die Aufrechterhaltung eines selbstständigen und in freundschaftlichem Verhältnis zu Schweden stehen den Finnland eine Lebensnotwendigkeit dar. Wir verstehen, betonte der schwedische Minister, was es für unser eigenes Land und den ganzen nordischen Kulturreis bedeutet würde, wenn Finnland Selbstständigkeit verloren ginge“. Als eine besondere Gefahr bezeichnete der Minister die kommunistische Agitation in Schweden.

Wieviel „Phon“ verträgt das menschliche Ohr?

Lärmschutz zur Erhaltung von Gesundheit und Arbeitskraft

Wer einmal in einer der grossen Werkhallen gestanden hat, musste feststellen, dass er vor lauter Lärm völlig taub geworden war. Die Verständigung war nur durch das Aufgebot der lautesten Stimme möglich. Die Frage, wie lange wohl die Männer an den Maschinen das aushalten, hat nicht nur die Laien, sondern die Wissenschaftler und die Sozialhygieniker beschäftigt. Seit Mitte des vorigen Jahrhunderts befasst man sich mit der sogenannten „Lärmschwerhörigkeit“, die durch dauernde Lärm-Einwirkungen hervorgerufen wird. Die Lärmverhütungsmassnahmen haben aber mit der technischen Entwicklung und der Zunahme der Lärmschwerhörigkeit nicht Schritt gehalten; eine Reihe von Männern aus den Kreisen der Technik, Wissenschaft und Sozialpolitik befasst sich mit diesem Problem.

Das kompliziert gebaute menschliche Ohr verträgt ohne Schädigung eine gewisse Lautstärke. Man misst den Schall und seine Wirkungen auf das menschliche Ohr nach „Phon“,

die Skala umfasst 130 Phonstärken, Unterschiede von 1 Phon werden vom menschlichen Ohr wahrgenommen. Auf einem Motorenprüfstand herrscht ein Lärm von 120 Phon, der starke Strassenverkehr wird mit 70 bis 80 Phon bemessen. Schon 70 bis 80 Phon werden als Lärm empfunden und registriert; wenn in einem Betrieb mehr als 90 Phon herrschen, spricht man von Lärm, über 100 Phon von Grosslärmbetrieb. Es ist selbstverständlich, dass auch die Dauer der Lärmeinwirkung durch Jahre mitspricht, und die Schwerhörigkeit vieler Arbeiter aus Metallbetrieben ist als entschädigungspflichtige Berufskrankheit anerkannt.

Schon der Jungarbeiter findet den Betriebslärm störend und lästig, Hörstörungen und Kopfschmerzen, Ohrenrötungen und Ohrengeräusche treten auf. Der Grad der Schwerhörigkeit steigt mit der Beschäftigungsduer, Kesselschmiede zeigen nach wissenschaftlichen Untersuchungen schon im ersten Arbeitsjahr 22 v. H. Hörstörungen, nach 9 Jahren steigt

die Zahl auf 93 v. H. Nach dem 50. Lebensjahr sind alle Kesselschmiede schwerhörig. Die Anfälligkeit des einzelnen kann zunächst nur schwer festgestellt werden, deshalb spielt sie bei der Einstellungsuntersuchung keine Rolle.

Es sind eine Reihe von Möglichkeiten vorhanden, die Wirkung des Betriebslärm herabzusetzen. Es oder wird man gegen die lärmerezeugende Quelle vorgehen oder aber einen unmittelbaren Schutz des menschlichen Ohres vornehmen. Man kann Lärm durch geräuscharme Getriebe, durch Bodenbelag, Dämpfung und durch lärmarm arbeitende Maschinen — es sind eine Reihe von Modellen geschaffen worden — eindämmen. Auch können lärmreiche Arbeitsverfahren durch lärmarme ersetzt werden: Nieten durch Schweißen, Schüttelrutschen durch Transportbänder, Hämmern durch Pressen. Auch die schallabschreckenden Stoffe spielen hier eine Rolle. Gummi, Kork und Fasern werden hierzu verwendet. Die Trennung von Lärmquellen von den übrigen Betriebsräumen ist eine weitere Massnahme, die bei der Planung neuer Anlagen zu berücksichtigen ist.

Man hat auch versucht, durch Hörschutzkapseln dem Arbeiter selbst eine Erleichterung zu verschaffen, jedoch ist das Tragen der Kapseln eine Belästigung. Stellenweise wird auch die Arbeitszeit in eine Lärmstarke und lärmarme unterteilt, um dem Ohr in der Pause eine Erholung zu ermöglichen. In jedem Falle ist in allen Betrieben die Erziehung und

Jetzt schon 492.000 Gefangene

Sondermeldung aus dem Führerhauptquartier berichtet von der weiteren Vernichtung des eingeschlossenen Gegners

AUS DEM FUHRERHAUPTQUARTIER, 26. September. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: Wie bereits durch Sondermeldung bekanntgegeben, schreitet die Vernichtung des ostwärts Kiew noch eingeschlossenen Restes des Gegners unerbittlich fort. Die Zahl der Gefangenen hat sich auf 492.000 Mann erhöht. Sie ist noch ständig im Wachsen. Die Luftwaffe zerstörte Eisenbahnliniien und Rüstungsbetriebe im Raum um Charkow, Tula und Moskau.

Im Seegebiet um England waren Kampfflugzeuge in der letzten Nacht ein grosses Handelschiff in Brand.

Kampfhandlungen des Feindes über dem Reichsgebiet fanden wieder bei Tage noch bei Nacht statt.

Rom, 26. September. Das Hauptquartier der Wehrmacht gibt bekannt: In der ver-

gangenen Nacht wurde der Flugplatz Micabba (Malta) erneut von italienischen Flugzeugen bombardiert.

In Ostafrika wiesen in der Nacht zum 25. die Garnisonen der befestigten Stellungen von Uolchefit und von Celga nächtliche Angriffsversuche des Feindes ab, dem Verluste zugefügt wurden.

In Nordafrika lebhafte Tätigkeit unserer Artillerie an der To-

brukfront. Zwei feindliche Flugzeuge, die am Nachmittag des 24. Misurata bombardiert und im Tiefflug mit MG-Feuer belegt und etwa 10 Tote unter der eingeborenen Bevölkerung und Schaden an Wohnhäusern verursacht hatten, wurden abgeschossen.

Ein weiteres englisches Flugzeug wurde im Benghasi von der Bombenabwehr getroffen und stürzte brennend ins Meer ab.

Erzbischof von Boston gegen Roosevelt

Wenn das so weiter geht, werden nur noch die Taubstummen Redefreiheit haben

Boston, 26. September. Mit dem ausdrücklichen Wunsche, dass sein Wort „über das ganze Land gehen solle“, erklärte Kardinal O'Connell, Erzbischof von Boston, vor den dortigen Kolumbusrittern, die Vereinigten Staaten müssten dem Krieg

fernbleiben und die „fadenscheinigen Schlagworte“, die das Land in den Krieg treiben, müssten als „Belehrung der Intelligenz“ des amerikanischen Volkes betrachtet werden. Der Kardinal verurteilte die in den Vereinigten Staaten herrschende Propaganda und fügte

Die Londoner Konferenz der „Alliierten Exilregierungen“

Botschafter Maisky führt auf dieser Versammlung der Hilfsbedürftigen das grosse Wort

Berlin, 26. September.

Die reichshauptstädtischen Blätter befassen sich im ihren Kommentaren nochmals mit der Londoner Konferenz der „Alliierten Exilregierungen“, bei der Sowjetbotschafter Maisky die erste Rolle spielte. Der diplomatische Mitarbeiter der „Berliner Börsen-Zeitung“ führt aus: „Ueber die Konferenz der Invaliden, die Eden mit den Regierungen ohne Land veranstaltet hat, könnte man zur Tagessordnung übergehen. Dass Botschafter Maisky aber auf dieser Versammlung der Hilfsbedürftigen das grosse Wort führte, ist kein Zufall. Es handelt sich hier vielmehr um eine weitere Teilrealisierung des An-

spruchs der Sowjetunion

und des Versprechens der Engländer, dass der Sowjetunion bei der künftigen Gestaltung der europäischen Zukunft ein entscheidender Einfluss eingeräumt werden müsse“. Das Blatt erinnert daran, dass weder Churchill noch Roosevelt es wagten, bei ihrer Atlantik-Erklärung das Wort Sowjetunion auch nur in den Mund zu nehmen, um sich nicht durch die moralische Anwesenheit ihres bolschewistischen Spiessgesellen zu kompromittieren. „Nur haben die Bolschewiken“, fährt das Blatt fort, „in London das versäumte nachgeholt, die Atlantik-Erklärung sich zu eigen gemacht und damit ihren Anspruch auf das zukünftige Schicksal Europas unter englischer Zustimmung ratifizieren lassen.“

Die Sprache der Bolschewiken gegenüber den Engländern und Amerikanern ist im Bewusstsein ihrer Unentbehrlichkeit und Bedeutung als Festlandsdegen immer anmassender und kategorischer geworden und

Stalin ist nicht der Mann, etwas zu geben, ohne dafür aussenpolitisch Kasse zu verlangen“.

„Berliner Lokal-Anzeiger“ spricht von einem „Komödienspiel auf der Gespensterkonferenz“. Das Blatt ironisiert Kommentare der Londoner und New Yorker Presse, wonach

der Kommunismus „demokratisiert“ werde

und die Sowjets in das System der Demokratien aufgenommen würden. Unzweifelhaft wolle England, so schreibt das Blatt, die europäischen Völker dem Bolschewismus ausliefern. Um sie dafür reif zu machen, werde jetzt der Betrug mit der „reuenigen Heimkehr“ der Sowjets in den Hafen der Demokratien“ veranstaltet. „Londons Presse möchte Stalin zum blutigen Diktator Europas

erheben“, in dieser Schlagzeile fasst „Zwölf-Uhr Blatt“ die englischen Pressekommentare zusammen und stellt fest, dass dies bisher noch nie mit solcher Eindeutigkeit ausgesprochen werden ist, wie bei der „Zusammenkunft der Bankrotteure“ unter Vorsitz Edens im Londoner St. James-Palast. Abschliessend erklärt das Blatt: „Churchill und Roosevelt, deren Initiative solche Pläne allein zu verdanken sind, wollen die Bolschewisierung Europas. Hinter der ganzen Schönrederei über „zukünftige Ordnung und Tradition der wirtschaftlichen Blüte“ steckt weiter nichts als der verbrecherische Wunschtraum der britischen Kriegsmacher, nämlich das Schreckensregiment bolschewistischer Blutherrschaft über die europäischen Völker zu bringen.“

Der Dreierpakt ist unveränderlich

Von einer Wendung der japanischen Politik kann nicht die Rede sein

Tokio, 26. September.

Die grundsätzliche Einstellung Japans zum Dreierpakt hat sich nicht geändert, erklärte der Sprecher der Armee im japanischen Hauptquartier Oberst Itsuo Mabuchi, in einer Round Table-Konferenz, die von der Zeitung „Kokumin Schimbun“ anlässlich des Jahrestages des Dreierpaktes veranstaltet wurde. Die grossen Erfolge des ersten Jahres des Dreierpaktes im Westen und Osten seien ein Beweis für die Stärke des Paktes, meinte er weiter. Es gebe einige Kreise in Japan, die von einer Wendung der japanischen Politik als Ergebnis der Verhandlungen mit den

USA sprechen. Aber diese Meinung sei absolut unsinnig. Japans klare moralische Verpflichtungen seien keinem Wechsel unterworfen. Admiral Souki Takahashi erklärte im gleichen Zusammenhang, dass die vergangenen Jahrzehnte gezeigt hätten, dass England und die USA keinen Aufstieg Japans duldeten, während Deutschland Japan mit tiefem Verständnis gegenüberstehe. Es sei also kein Zweifel darüber möglich, dass der Dreierpakt unveränderlich sei, ganz gleich ob irgendwelche Gespräche zwischen USA und Japan stattfinden oder nicht.

Reichskommissar Terboven hält anlässlich des Empfanges, bei dem die bisherigen kommissarischen Staatsräte zu Ministern ernannt wurden, eine bedeutsame politische Rede.

Heitere Kleinigkeiten

Der Verehrer schwärmt: „Gibt es etwas Kleineres als Ihre Füsse, Fräulein Renate?“

Renate lächelt schmerzlich: „Doch! Meine neuen Schuhe!“

„Mit dem Hund, den ich Ihnen gekauft habe, bin ich aber schön reingefallen!“

„Aber, was wollen Sie denn von mir. Ich hatte doch ans Gartentor geschrieben: Vor dem Hunde wird gewarnt!“

gen Betriebsräumen ist eine weitere Massnahme, die bei der Planung neuer Anlagen zu berücksichtigen ist.

Man hat auch versucht, durch Hörschutzkapseln dem Arbeiter selbst eine Erleichterung zu verschaffen, jedoch ist das Tragen der Kapseln eine Belästigung. Stellenweise wird auch die Arbeitszeit in eine Lärmstarke und lärmarme unterteilt, um dem Ohr in der Pause eine Erholung zu ermöglichen. In jedem Falle ist in allen Betrieben die Erziehung und

hinszu: „Wenn das so weiter geht, werden nur noch die Taubstummen Redefreiheit haben. Wir sollten nicht versuchen, unsere Requisierungsform der ganzen Welt aufzuswingen. Viele Leute in anderen Ländern wissen sehr wohl, wie es mit der amerikanischen Regierungsform steht, und die meisten von Ihnen wollen von ihr nichts wissen. Auch der Erzbischof von Baltimore, Mgr. Curley, hat auf dem Jahresempfang des Curley-Club vor dem Eintritt Amerikas in einen Krieg gewarnt.“

Das Neuste

Der Kriegsgerichtshof in Gannat verurteilte gestern wegen Verbrechens gegen die Sicherheit des französischen Staates in Abwesenheit zum Tode und zum Einzug des Vermögens den ehemaligen Brigadegeneral Le Gentilhomme, den früheren Oberkommandierenden in Somalia, ferner die Hauptleutnants Appert und Des Essarts sowie die Offiziere Lille Blad und Marcel-François.

Einbrecher haben in der Nacht zum Donnerstag das Büro im Rathaus von Melun bei Paris ausgeplündert, in dem die Lebensmittelkarten für Oktober für die 50.000 Einwohner zählende Bevölkerung lagerten. Sie haben alle Karten gestohlen und sind unerkannt entkommen.

Die Einmischungsversuche Englands in die finnischen Angelegenheiten werden von der Presse erneut zurückgewiesen. Die Blätter wenden sich vor allem gegen jegliche englische Vermittlungaktion zwischen Finnland und der Sowjetunion.

Der slowakische Ministerrat nahm in seiner heutigen Sitzung einen Gesetzentwurf an, der die Todesstrafe für Sabotageakte vorsieht.

Das Herzogspaar Windsor traf heute aus Miami kommend in Washington ein. Das Paar begab sich unverzüglich zur britischen Botschaft, wo es Quartier ziehen wird.

Wie die Pestverhütungsabteilung der Stadtverwaltung bekannt gibt, sind vor gestern in einem pestverdächtigen Stadtviertel Hsingkings hundert Häuser niedergebrannt worden. Ferner wurde eine Schutzmüppungsaktion eingeleitet. Bisher sind 5 pestverdächtige Personen gestorben.

Der Dante-Forscher Professor Barbé ist, 74 Jahre alt, in Florenz gestorben.

Die Leitung des Fussballänderspiels Schweden — Deutschland am 5. Oktober in Stockholm wurde dem Dänen Otto Remke übertragen.

Der australische Ministerpräsident Fadden gab nach einer Meldung von Associated Press aus Melbourne bekannt, dass jeder verdienstvolle Australier durch eine Zwangsanleihe, die ungeachtet der Art seiner Einkommen prozentual erheben und mit 2 Prozent verzinst werde, zum Erfolg beisteuern müsse.

Reichskommissar Terboven hält anlässlich des Empfanges, bei dem die bisherigen kommissarischen Staatsräte zu Ministern ernannt wurden, eine bedeutsame politische Rede.

Backfisch (schwärmisch). „Mama, ich fühle mich zu etwas Höherem geboren. Ich gehe zum Film und werde sicher die höchste Stufe der Ruhmleiter erklettern.“

Mama: „Wunderlich, Lene! Aber jetzt klettere erst mal aus die Trittleiter und hänge die Gardinen auf!“

Aufklärung zum geräuscharmen Arbeiten notwendig, denn nicht nur die leiser arbeitenden Maschinen, sondern die gesunden und voll leistungsfähigen Menschen bringen nur Vorteile, die Fehlerzahl, die durch mangelhafte Konzentration und erschwerte Verständnis hervorgerufen wird, ist zu senken, und die leiser arbeitenden Maschinen weisen einen geringeren Verschleiss auf. Die Lärmbekämpfung selbst gehört in das Gebiet der vorbeugenden Gesundheitsförderung und verdient stärkste Beachtung.

LAUKUOSE DAROSI ISTORIJA

(Rudeniniai vaizdai iš aukštaičių kaimo)

Saulė iščeka ties beržynu, pro kurį aikškiai matyti Salako bažnyčios bokštą. Visa tai dabar, būbų vasara, daresi žaibo greitumu: raudonas ka-muolys nesivarto rytmečio rasoje, nesiražo rūko pataluose, kaip tai būdavo būrėjai. Nors ir nedidelė rudeninės saulės eiguva, bet ją reikia nūžygioti greitai — nėra laiko ilgai krapštystis anapus šilių tvoros. Tik ka atsidalinus nuo žemės, žiūrėk, ji jau vėl sumili piliakalnio, kurio pasterblyje, prie alksnyno, prisiglaudusi vienašedininko pirkelė. Su pirmaisiais spinduliais krenta iš jos pakalnė baltų žasų būrys iš ežera. Iš kaimo išbėga į dangų mėlyna dūmų virvelė.

Anapus ežero, atvirę į rytus, pa-bunda Didžiolaukių. Nelabai kamabar čia yra ir atbusti: verčiasi i vandenį putinu uogu pynės, už spin-dilio užšikabina šermukšnio kelę, suvirpa nakties šalnos palaužtas alksnio lapas, iš po paparčio išspalniajo pilkšva peteliškė pagyventi trumpu ir apgaulingu rudens dienos džiaugsmu. Geriau pasakius, rudens rytmečio džiaugsmu, nes čia saulė užrunka tiktais trumpiai akimirką. Tik tik spėja atsilti vandeninio mašalo sanarių. Kuris atskabina nuo parudavusios vištos ir pakyla apsilaidyti Dievo pasaulio, gal, paskutinių sykių. Nepavydėkime rusval, kaip ir pačiam rudeniui, mašalo peteliškei, kuri neturėjo progos pasidžiaugti prie vasaros iškilimui stalo. Nuopavasario ji gyveno vandeninieji apsilipinus savo viškinėn kūnelį pagaliukais, graužu akmenėliais, lapeliais. Idant srieguotasis priešas lydis negalėtų pasidžiaugti jos minkštų charakteriu. Paskum gražausia vasaros dalis teko prasnaus neašmoningos lėliukės lopšelyje. Ir kai vijoje meškeriotojo taip iškomojo viškelio ji išvydo pasaulio šviesą bespalve, ne-patrakulia peteliške, pasirodė, kad tos pasaulio šviesos taip maža!

O šiaip jau Didžiolaukiuose istorijos maža. I šiaurės rytus nusvires statas šaltas, kuri ištrija kert-skardelis. Ir visa tai tūrėti apkai-šytą juodalksnais, šermukšnais, alkenais, o prie pat vandens — laz-dynais ir putiniais. Nuo neatmenamų amžių čia nieko svarbesnio nevyko, kaip tik tai, kad kažkada Jurgio baltasis arklys pasismaugė skardelyje. Iš nakties buvo paliktas kietai su-pačiotas, ilga virve prižiūras prie alksnio. Susipainiojo tarp krūmų. Daug dešimtmiečių pro čia eidama saulė baltai nušviesdavo arklį kau-šą. Ir net piečiems pradėjo pasakoti, kad čia ima rodyti nešvankūs dalykai. Prieblando net žmonės pradėjo bijoti Didžiolaukių. Sakyti, kad vidurnaktį stena smaugiamas arklys.

Ties Didžiolaukiai ežeras susiau-rėje, nes antroje pusėje, kaip sakė, iš vandens atima daug vietas pili-akalnių. Taip pat jau minėjome, kad Didžiolaukyje gyvenimas pasireiškia plačiausia srove tiktais rytmečiais, kada čia užsuka saulė. Pabandytum čia ateiti vasara!

Vieną ryta žmonės nusigirdo: kažkas nedoras išsimetė į Didžiolaukių! Ir tikrai. Saulė tik ka užtekkėjus, ežeras buvo kaip plėnas, o plotuose tarp piliakalnų ir Didžiolaukio riog-joje juodas devyniarankis baubas: nei žuvis, nei gyvulys, nei paukštis. Lėtai kilnojo rankas. Nuplaukėm lai-vu ir pamatėm nei mažiau nei daugiau, kaip išsišakojusi kelma, kuris, tingu rytmečio vienlėlių kilnojamas, darė baisus dalykus. Taip bent atrodė iš tolo!

Nuo paskutinės šlaito pakopos se-dri augmenija taip ir veržiasi į van-denį. Rodos, mielai atsisakyti nuo savo saknų, kad tik galėtų kuo daugiau prisimeti į lapus palaimingojo vandens. Pro šermukšnį kamienus, pro tam siai žalios lapynus žygineja eisenai. Kaip Čiurlionės paveikslė, kaip skaitiklon žengiančios sielos. Taip žaldžiai ežero bangelės medžiuo-se. Gera būda Didžiolaukiuose va-saros ryta. Liūdina čia velyba rudeninės mačiūsimas gražesnių laikų. Tiktais bespalvei mašalo vandeninio peteliškei čia dar linksmas.

Jurgio pasismaugusiojo arklis isto-rija blėso iš mūsų kaimo atminties. Jaunimas jau baigė pamiršti. Dar-viena karta, ir Džižiolaukiai būtu pa-silikė vėl be jokios istorijos, praeities. Vasaros vakarais triukšmantu lakštingalos, sirptu žemuogės, rudenias kletėtū riešuto kevalai. Vadini-nasi, kaip ir kiekvienoose kituose krūmuose.

Pamiršome pasakyti, kad skardelis buvo pikčiausiai apželusi vietą visuose Didžiolaukiuose: alksnai čia ne žėlė, bet stadių sovė iš žemės. Taigi, vieną iepos ryta, šiuo tankumynu brislama, mūsų kaimo vienas vaikinas ir žiūri—alksnai užuovėjosi, iš po-nalaus yškų gniūties, kuojo, kai panašas minėtų ekipu susi-kimai užkurdavo nuotaiką kova. Dėl to tenka laukti, kad ir šiandien abi komandas ryžtingai sukovo.

— Boževikai Didžiolaukiuose!

Iš apylinkių susirinko vyrai. O taip pat išėjo jaunas žmogus ir iš pirkelės prie piliakalnio. Iš kur, kaip sakėm, kas rytą į ežerą išsiverčia triukšmingas žasų būrys. Pasirodė, kad Didžiolaukiuose buvo ne viena, bet šešiasdešimt trys batų poros. Jauna žmogus nuo papiliakalnio gyva subadė mongolai.

Bet mes pamiršome savo rudeninę keleivę — saulę, kuri tuo metu, kaip čia kalbėjome apie Didžiolaukius, jau spėjo apšviesti blankai-siai spinduliais paupi, o ypač tai vieta, kur auga keturi išlakūs beržai, apskaiti samanomis, išgražti sky-lémis nutekėti sulai. Apie šiuos beržus galima tiki tiek pasakyti, kad, mūsų kaimui beskirstant vienkie-mais, buvęs savininkas naujajam šiuos narsius medžius perleido už vieną literį, su salgy, jog tas literis bus išgertas pavasarį po ta's pačiais beržais. Be to, viena vasara čia buvo atsilankęs perkūnas iš vienam beržui atėmė svelkata. Jis jau po to neatsi-gavo. Miškeiliai stovėjo ant statoko upės krante, priešais Išganų krūmus, kurie mūsų kaimo atminyje nelieka nepasižymėjo geru vardu: tankūs alksnynai, šaltekšnynai, lazdynai, papaventys, išraižyti niškuomet ne-išdžūstamomis balomis. Ne kiekvienas iš suaugę žmogus drįsdavo brie-ti į tuos krūmus. Ne tai, kad rodytisi koki nešvarūs dalykai, bet tie-siai čia buvo nejauku, ir tiek. Buvęs savininkas sakydavo, kad jis visa-dos ats'kvėpti atsigulaves beržyne, grįždamas iš tu Išganų. Visi baubal-čia dingdavo. Jaukumas vėl grįža-vęs širdin.

Tai čia mongolai devyniomis sky-lémis subadė jaunu žmogu iš papiliakalnės. Šerminas spinduliai apiberia pagelstusius beržų lapus, parudavusias samanas, kuriomis nutekėjo jaunas kraujas. Buvusio savininko sandėris nevyks čionai, nes ši vieta per daug rimta pasidare dėl tokiu-

lengvabūdiškų dalykų.

Štai jau saulė visa save turima jé-ga išispėry į Mėlynaraištį. Kaip galliai pasakyti apie šį, tarp dviejų kai-nu išspraudus, raistą? Be geru dalyku, — nieko! Aplink samanyskščiu pavasarį, ir rudenių žliūgsėdavo neper-brendami vandenėmis. Viduryje gi žvil-gėdavo samanų patales, prikamytas beržų ratom, vinkšnų ir karklių. Pro skradžius vandenėmis prasiveržęs, žmogus čia jautėsi kaip namie. Tai yra — dar geriau negu namie. Prancūzės čia mūsų kaimas bėgo nuo Napoleono kareiviu, kurie turė-dave gerus šunis. O kai tiktais prib-eža jie prie Mėlynaraištio vandens juostos tuoju pameta pedsakus. Ir taip su dėkingumu iki šios dienos kaimas mini šį gerąjį raistą. Netie-siai, kad kiekviename raiste velnias veisiasi!

Pienynystės atsiminimai iš čia kuo geriausi. Grybas netlipdavo prie grybo, lyg viens kita bekumšiuodami sakyti: pasitrauk, kur lendi? Per-tvinkusios mėlynės, skrupšnos bruk-nės, etiklinės spalgenos čia kariau-davo dėl erdvės. O medžių viršūnėmis kartais pakibės mėlynos dangaus gabalas primindavo, kad yra kažkur pasaulis. Baudžiavos laikais čia mūsų kaimas slapčia pasiskersdavo kau-ku, ramiai nusisilindavo, kad neužostu gofšiojo pono nosis.

Būrėlio mėnesio pavakari vienėdininkas Mėlynaraištystė pastebėjo baltą kepurę. Nusigando. Manė, kad slankioja komjaunuolis, tykodamas išvežti šeim'inko. Baltą kepurę pri-dėjo prie burnos ranką iš paklausė:

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Visa diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sakyti, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Visa diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Rudeninė saulės eiguva štai jau pusėta. Dabar spinduliai stačiai krenta į Kryžiakalnį. Dėl to Kryžiakalnis, kad čia kaimo kapinės su ke-letu taip pasvirusios kryžiu, jog stačiai reikia pasabojoti, ar tikrai dar kai galį gražių išreklamuojasi žemės

— Sažy, dėde, kur čia man ge-riau pralsti į didžiosius šlius?

Via diena vargė lindėta raiste. Ruden

LITERATŪROS BARAI

Ponuli, gana kentéti

1.

Atėjus Stalino armijai į Lietuvą, Onutės gyvenimas susilaukė permainų. Stipresnius senelius, išrinkę iš elgetyno, išvežė į gretimą miestelį ir įsteigė kažkokį kombinatą. Islikusiai vietoj atėmė geressius skudurėlius ir pilna kūpštų kubilą, kurį buvo prisiđėję žiemai.

Liūdina buvo Onutei. Dabar ją paliko taip pat prie seneliu, bet prie jos paskyrė dar viena valsčiaus pareigūnai, kurs turėjo tikrinti jos darbus. Kokia širdgėla jai išgirdusi tą žinią! Ji norėjo autotis, mylėti, rūpintis kitais, ir jos gerutė širdis dėl raudavo plāčiausią dirvą pasireikšti. Ji bėgo per dienas, barėsi ir jautėsi, kad visiems reikalinga, o dabar... ją seka, ragina, išpėja, įtarinėja...

O įvykiai éjo vienas už kita skaudesni ir lyg tamsūs šešliai kasdien ją gaubé, sukeldamas jos širdyje gilesnes žaizdas.

Kiek skausmo jai atsivérē tą dieną.

I elgetyną atėjo iš valsčiaus komiteto Pranas Ramonas. Onutė ji gerai pažino nuo pat vaikystės. Abu pas tą patį ūkininką viesnerius metus tarnavo: jis už pemeni, o jis jau buvo suaugus merga. Paskui jis išmoko gerai kalti ir buvo pagarsėjęs plačioj apylinėj savo darbu: ratus taip apkaustydavo, net ugnis iš akmenų ištikšdavo, jei neperdvėsus kumelė paimdavo juos vilkti keliu. Jokio tarškėjimo — puikiausiai geležies suvirinimai ir medis prie geležies taip glaudžiai prisiplojė, kaip priauges. Gerai ir arklius kaustė ir puodus lopė ir kirvius užmesdavo.

Tačiau, iškūrus tarybinei valdžiai, Onutė girdėjo jį sakant prasmei, o seneliu sanaudai tokie sunkūs, paliegę, nervai per gyvenimą išerzinti, pavarge... Sunkujiems visus įsakymus ir barnius ramia širdim išklausyti.

Bet seneliai šešiasdešimt keturių metų Onutei viską atleido dėl jos nuoširdumo — niekam ji nenorėjo blogo, ir visiems stengės padėti. Kiek ji nuoširdžiausios meilės ir pagarbos pareikšdavo, kai kuris nors senelis pasimirdavo! Gražiai apvilkdavo, žvakių pristatydavo, sukviesdavo giedotųjų ir bažnyčioje laidojo išpuoštą, kaip kokį turtuoli. Seneliai, pasigrėžę laidotuvėmis, prie jos prisišdavo dar daugiau.

Jiems mirtis kasdieną nešeidavo iš galvos, ir nuolat jie apie savo laidotuvės svajodavo. Suskaupta galva, ima sukti koja reumatas, jau senelis ar senelė pasakojas Onutei, kad „prisiartino pasuktiné“. Onutė tada verda žoles vaistams, pripila šiltos vandens butelius, ir skaudulai praeina. Tada vėl vyksta kasdieniškas gyvenimas, prismanant nuolat ir nuolat artėjanti gyvenimo galą.

Tačiau netrukus išgirsta šenkant šlužą senele:

— Onute, mane mirusią užvilk tuu juodu sijonu.

— Kai mirus, Onute, mano baltus kailinius atiduok brolio vaikams — tegu sunėšioja, dar geri... — vėl kalba žilais plaukais apsilieptas senelis, nuolat susirūpinęs mažu turteliu, kurį dar turi atsinešęs į elgetyną.

Onutė pažada ir žodį ištesi: vieną apvelka juodu sijoneliu, kurio moterėlė prašė, o antrojo skarmalielius išdalina pagal velionies nudymus, nepasiliždama sau nė siūlo galo. Dar prie kiekvieno mirusio ji dūsauja, už kiekvieną meldžias ir prašo visus senelius pasimelsti. Naujai atvykusiam elgetai ji taip pat pasakoja apie mirusius, primindama svarbesnius posakius: visi žinojo, kaip Jokūbas atspėjo savo mirimo dieną ir kaip Martynas dirbo gražias pintines iki to paskutinio vakaro, kai užmiges nebepriskelė amžinai... Ji pasakojo, dūsavo, ir nuolat meldenė.

JONAS ŠUKYS

kalbas klebono sode: šaukdamas ir grasydamas abiem kumčiais, kažką pasakojo. I pavakare, gerokai išsigėrės, tame pat sode išsitraukė iš kišenės raudoną nosinę ir su ašaromis akyse pakėlė aukštyn:

— Vyrai, piliečiai, — šaukė jis, mojuodamas ranka, — štai liudies krauju nudažta vėliava, štai siurbėliu išlietas kraujas! Tai mano kraujas — ir Pranas nusišluostė ašaras.

Paskui iškilmingai, susirinkusių aktivaizdoj, patiesė raudoną nosinę ant stalą ir pasilenkės pubučiau šaukdamas:

— Draugai, prisiekiu, duodu žodži tai vėliavai éste suésti pen-

(Nukelta i 6 ps.)

Ir Kauno Miesto Jaunimo Teatras pradeda sezona

Ši sekmadienį Kauno Miesto Jaunimo Teatras pradeda sezona premjera Sofijos Čiurlionienės 4 paveikslų pasaka „12 brolių juodvarniais laksčiuose“. Veikalą pastatė K. Jurašunas, dekoracijos dail. Vlado Norkaus, muzika — Jadvygos Čiurlionytės, muzikinės dalies vedėjas — St. Graužinis, šokai — Marijos Jakštanytės.

Teatras šiai premjerai ruošesi atsidižėjus. Repeticijos buvo pradėtos rugpjūčio mén. pirmosios dienos. Jaunimo teatre dabar dirba 23 aktoriai. Iš tų pačių aktorių sudaromas muzikinis ansamblis, choras ir baletas trupė. Beveik visi aktoriai jauni žmonės, mūsų teatro studijos auklėtiniai.

Kaip pareiškė Jaunimo teatro direktorius V. Bručkus, ateityje numatyta pastatyti šie veikalai: vokiečių laudies pasaka pagal Manfred Kyber „Klajojanti siele“, „Du broliai“ — mūsų liudies

pasaka pagal Mykolą Venslauską. Vėliau dar numatoma statyti įceniuota pasaka „Tėvo palikimas“. „Bremeno miesto muzikantai“ ir kt.

Salia to, Kauno Jaunimo Teatras yra numatęs kartas nuo kartoto ruošti ir koncertus — montazus. Vienas toks koncertas jau baigiamas paruošti ir bus netrukus.

Turimosios patalpos, scena jaunimo teatrui visai tinkamos. Viešu ſiame teatre yra apie 650.

Reikia manyti, kad visuomenė ſi jaunų žmonių menini pasirodymą sutiks su džiaugiamu. Žiūrovų, be abejio, nestigs, ypač po vieno kito pasirodymo scenoje. Iš pasirošiamųjų darbų tekėti manyti, kad šis teatras publikos neapvils.

Mums ir belliaka palinketi sekmingo ir našaus kūrybinio darbo.

A. Vt-kas

Japonai padaré kinams dideliu nuostoliu

SANCHAJUS. Praėjusią savaitę pradėtoji japonų ofenzyva ſiaurės vakaru Hunane per viena savaitę kaip japonų kariuomenės igaliotinės per spaudos konferencija pareiškė, išvedė iš rikiuotės 7 kinų armijas. Neabejotina, kad kinų kariuomenė padaryta milžinišku nuostoliu.

TOKIO. Karo ministeris generalas Tojo ir armijos vyriausiojo štabo viršininkas generolas Sugijama pasiuntė Hitleriui ir Mussoliniui trišalio paktu sudarymo metinių sukaktuvų proga sveikinimo telegramą.

JAPONAI PAAŠTRINS KINIJOΣ BLOKADA

NANKINAS. IX. 27. Japonų kariuomenės ir laivyno šstabas praneša, kad kinų ir japonų politinės ir karinės valdžios organai Nankinę

numato paskirti kontrolės komisija paaštrinti neokupuotos Kinijos blokadai.

Tuo pat metu būs'a palegvinti prekių mainai japonų okupuotoje Kinijoje ir bus užkirstas kelias druskos kon'rabandai. Be to, siekiama sulyginti kinų ir japonų pirklių padėj.

SANCHAJUS. IX. 27. Japonų žinomis iš Saigono, penktadieni ryta Hanoyje ir Haiphonge ten esančios japonų kariuomenės buvo suimiti japonams nedraugiški kinai.

Tu kinų dauguma a važiavo be leidimo į piešinę Indok'nią prieš ten atvykstant japonų kariuomenei.

AUSTRALIJOS PASIUNTINYS IŠVYKO IŠ TOKIO

TOKIO. Domėj agentūros žinomis, ketvirtadienį vakare Australijos

pasiuntinys Lathamas išplaukė garlaivi „Anhui“ į Yokohamas vykdamas Hongkongo ir Singapūro linkme. Australijos pasiuntinibę, kaip agentūra toliau praneša, atsakė suteikti bet kokių žinių, ar Lathamas sugrįž į Tokio. Pareiškiamas, kad Lathamas vyksta į Singapūrą, kur šiuo metu yra Duff Cooperis ir Anglijos pasiuntinys Talyje Crosby.

NEW YORKAS. Associated Press žinomis iš Bostono, Jungtinė Valstybių pakrančių sargyba pranešė, kad netoli Eloock Island skesta 3.900 tonų talpos Jungtinės Valstybių krovinių laivas „Essex“.

NEW YORKAS. Associated Press praneša, kad į Singapūrą atvyko daugiau indų kariuomenės dalinių britų kariuomenės sustiprinti. Tarp naujai atvykusiu stūprimu yra visas sanitariu korpas.

BERLIN. IX. 26. DNB iš kompetentingų šaltinių patiria: Rugpjūčio 25 d. vokiečių laktūnai, puole sovietų šaudmenų fabrikus, pastebėjo paliestose ginklavimosi įmonėse didokus sprogiimus ir gašrus. Rytu fronto pletinėje dalyje vokiečių aviacija puolė sovietų ryšius su užnugariu. Bombomis buvo pataikyta į didelius tiekimių stovyklas sandėlius, kurie užsidėgė. Vokiečių kovos lėktuvai bombomis nutraukė keletą svarbių geležinkelio ruožų.

Rytų fronte ir italų aviacija pasirodo gerai

ROMA. Rytų fronte panaudoti italų naikintuvai, kaip praneša Stefano agentūros specialus korespondentas, davė gerų rezultatus. Italų korespondentas atžymėdu iš paskutinių mūšių, ivykių rugsėjo 26 d. Gavus žinių, kad per italų aviacijos stebėjimo liniją perskrido keturi priešo „Superrato“ tipo lėktuvai, italų naikintuvai pakilo į orą ir puolė priešą. Trys priešo lėktuvai buvo numušti ir degdami nukrito už italu linijų. Ketvirtasis priešo lėktuvas, taip pat sunkiai sužalotas, išnyko už akiračio.

Kita italų lėktuvų eskadrilė, skridama žvalgybos tikslais, sušidūrė su trimis sovietų karo lėktuvais. Du iš jų buvo numušti.

BERLIN. IX. 26. Rugsėjo 25 d. vokiečių naikintuvai pasižymėjo ypač dideliu aktingumu kovoje

prieš sovietų lėktuvus Rytų fronte. Per oro kautynes vokiečių naikintuvai numušė 31 sovietų mašiną. Dešimt sovietų lėktuvų numušė zenitinė artilerija, o 25 buvo sunaikinti žemėje. Iki šiol turimis žinomis, sovietai rugsėjo 25 d. neteko viso 66 lėktuvų.

KROATAI TIKRINA BUVUSIU POLITIKU PRATURTEJIMĄ

ZAGREBAS. IX. 27. Kroatai vyriausybės žinios paskelbė iš alyma, kuriuo bus patikrinta, kokiu būdu išgijo turtą visi buvę nuo 1918 metų gruodžio 1 d. iki 1941 metų balandžio 10 d. vadovaujančių politikai. Visi buvę ministeriai, valstybės sekretorai ir senatoriai per 30 dienų turi pateikti tikslų savo turto sąrašą. Kol tyrinėjimas bus baigtas, jie neturi teisės savo turtą perdėti kam kitam. Tyrinėjimai vadovauja prie teisingumo minis erijos sudaryta komisija.

UŽDARYTOS IRANO ATSTOVYBĖS REICHE

BERLIN. IX. 27. Ryšium su Iranu vyriausybės elgesiu vokiečių kolonijos Irane atžvilgiu, į tą kraštą ižgyliavus anglų ir sovietų kariuomenę, Re'cho vyriausybė palikė save priversta uždaryti Iranu pasiuntinybes ir konsulatus. Vokių joje ir jos okupuotose srityse, o ju nariams duoti dešimties dienų terminą išsiaužuoti.

I ugniaivietė

Naujosios literatūros dovana mūsų kultūrai

Kartą šiame laikraštyje buvo taforų, kurias pamažu visi pradėjo vartoti.

Priminime kai kurias metaforas, kurios prie mūsų kūrybos nuopelnus, pvz., „nakis naktis“, „po vieny i. po daugytis“, „tegu tave dievai“ ir daugelis kitų. Pirmiausia, čia daug nuopelnų atmenka lietuvių moderniajai poezijai, beletristikai, laikraštijai, kalbotyrai ir mokslo terminai.

Labai būdinga ir tai, kad tarybiniais laikais, kai labai daug atėjo svetimų žodžių arba kada patys lietuviški žodžiai buvo blogai sudaromi, vėl ta pati naujoji literatūra atkovojo laimėtas vie as. Tik višisku nemokeliu raštuose galima buvo užtikrinti svetimybę ir ne lietuvišku padarū.

Cia taip pat reikės kalbininkui, literatūrininkui višiskai išnagrinėti platesniu mastu. Tai, be abejo, bus išdomu ir kultūros ir lietuvių kalbos požiūriu.

KRONIKA

VANDENS TIEKIMAS ALEKSOTUI NORMALUS

Magistralinis vandentiekio vamzdžis, kuriuo vanduo teikiamas Aleksotui, jau sutvarkytas. Tuo būdu „Maisto“ fabrikas ir Aleksoto rajonas vandeniu aprūpinamas normaliai.

Prie vandentiekio tinklelio šiai metais yra prijungtos 34 naujos sodybos. Atlikti 97 vandentiekio tinklo remontai, iš kurių 35 stambesni (v).

PAMALDOS UŽ IŠVEŽTUOSIUS I SOV. RUSIJA

Amžiniosios Adoracijos Šv. Mikalojaus (Benediktinių) bažnyčioje sekadieniais, kitais šventadieniais ir penktadieniais 19 val. (7 val. vak.) kalbamas Šv. Ražančius ir giedama giesmė „Marija, Marija“ už išvežtuosius į Sov. Rusiją.

Tikintieji kviečiami dalyvauti.

Šv. Mikalojaus bažnyčios Rektorius

KAUNE 17 VIEŠBUČIU

Šiuo metu Kaune veikia 17 viešbučių ir 1 nakvynės namai. Viešbučiuose yra 424 kambariai, su 600 lovų. Prie „Romos“ viešbučio veikla ir valgykla, kur kasdien išduodama apie 100 pietų. Viešbučiuose tvarkytų yra paskirti vedėjai. Nakvynės atvykusiems teikiamos pagal Quartierants fuer Deutsche ar Komendantūros leidimus. Leidimai duodami ir civiliams, norintiems viešbučiuose nakvoti (v).

RŪPINAMASI KONCENTRUOTAISS PAŠARAI

„Pienocentras“ pieno perdirbimo bendrovėms yra išsiuntinėjė aplinkraščius, kad šios surinktu ir suteiktu žinias, kiek ūkininkai pageidauja koncentruoti pašarų karvėms. Pašarų klausimas šiemet nėra ypatingai opus, nes žallo pašaro derlius šiai metalui buvo gerems, kaip perėtai. Tačiau norint, kad pieno tiekimas ir žemos metu būtų normalus, koncentruoti pašarai bus reikalingi. Prie dabartinį kainu koncentruoti pašarai ūkininkams apsimokės (v).

I LAISVE

Redakcija — Duonelaičio 24, II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520, redakcijos sekretoriaus — 21414, redakcijos — 20530. Interesančiai priiminejami 12—13 ir 17—18 val.

Administracija — Duonelaičio 24, I a., tel. 26375.

Smulkūs skelbimai

VAINORU VERTIMU BIURAS

Kaunas, Vytauto prospe. 6a. Telef. 26000 (netoli Laisvės alėjos kampo), vokiečių ir lietuvių kalba atlieka greitai, gerai ir nebrangiai išairius raštu darbus (vertimus, prasymus, prekybine korespondencija ir kt.). 1398(1)

Reikalingi prityre obliuotojai, šaltkalvis, šeferis ir darbininkai. Valstybinis Malūnas ir Lentpilvė Nr. 2, Kaunas, Jonavos g. 38.

Skubiai reikalinga vienam asmeniui 1—2 kambariai su visais patogumais ir gera's baldais miesto centre. Siūlyti laiškais Žemaičių g. 38, bt. 8. 1342(2)

Inteligenter motoris, mokanti vokiečių kalba, ieško šeimininkės ar virėjės vietas. Kreiptis laišku Mickeyčiaus g. 24, bt. 7. O. N. Kaunas. 1268(3)

Reikalingas butas iš 2—3 kambarių centre arba Žaliame Kalne. Už nurodymą tinkamo buto bus atlyginta. Siūlyti „I Laisvė“ administracijos buhalteriui. 1301(2)

K. DUBOŠINAS
Motorišku rūbu sluvėjas. Prima užsakymus. Kaunas, Daukanto g. 24, bt. 6. 1319(4)

Verypkli reikalingas verpjės — meisteris, ten pat prityrės sodininkas prie medelyno, skambinti 8—9 val. tel. 26919. 1209(3)

JEI IŠVERSTI KĄ NORS REIK, I SAPIEGOS 6 EIK.
Vertimus biuras „Plunksna“ verčia 1 vokiečių kalba prasymus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tlf. 23727. 1223(15)

PRADEDAMAS MOKSLAS ŽEMĖS ŪKIO MOKYKLOSE

Nuo spalio mėn. 1 d. pradedamas mokslas išvairiose sodininkystės, daržininkystės, namų ūkio ir kitokios žemės ūkio mokyklose. Ūkininkaičiai ir ūkininkaitės, tvirčiai neu bet kada po kojomis jausdami gimtaję žemę, gausiai stoja į žemės ūkio mokyklas.

Taip pat nuo spalio 1 d. darbą pradedà Vidurinė Miškių mokykla Vilniuje ir Vid. Kultūrės technikos ir geodezijos mokykla Kėdainiuose. (t)

SUJUNGTI VAIKU NAMAI

Kaune iki šiol veikė 4 vaiku namai. Dabar jie sujungti į vienus namus, kuriuose auklėjama 200 vaikų nuo 3 iki 14 metų amžiaus. Be to, Vilijampolėje, Apuolės g. 20, yra invalidų vaiku namai — izolatorius. Juose šiuo metu yra 150 invalidų vaikų. Vaikai čia surinkti ne tik iš Kauno, bet ir iš kitų išvairių Lietuvos vietų (v).

NAP. STASKONIO GIMINĒMS

Š. m. rugėjo mėn. 25 d. eismo nelaimėje žuvo pil. N. Staskonis, gimus 1915 m. kovo 3 d., kiles iš Rokiškio apskr., Pandėlio valsč., Vilkelio km. Giminės ar pažiūstame kuo skubliausiai turi kreiptis į Kauno m. judėjimo nuovadą, Gedimino g. Nr. 27, atsiimti lavoną ir rastus daiktus.

METINIS ERŽILU PATIKRINIMAS

Nuo rugėjo mėn. antrosios pusės eileje Lietuvos apskričių išskirti tinkamus veislei eržilius nuo netinkamu pradėtas metinis eržilu patikrinimas. Eržinami visi suaugę eržiliai, kuriems 1942 m. sausio 1 d. sueina 2½ metų amžiaus. Metinis eržilu patikrinimas ir išrašymas į veislines arklių knygas paveistas atlikti Žemės ūkio ūkiamams. Prie sudarytu askrityje metinio eržilu patikrinimo koncesiją dalyvauja ir vokiečių apskr. agronomai. Eržilu tikrinimas pravedamas aksčiai ūkinėje spaudoje paskelbtą tvarka. (t)

KA DIRBA SVEIKATOS APSAUGOS SKYRIUS

Prie Miesto sav-bės veikia Sveikatos Apsaugos skyrius. Šis skyrius teikia nemokama gydymą ir atlieka sanitarinę kontrolę bei profilaktiką. Skyrius žinioje yra šios išstaigos: 1) 3 poliklinikos su išvairiomis ambulatorijomis, motinos ir vaiko apsaugos inspekcija su ambulatorijomis, pieno mišinio ir konsultacijos punk-

tas. Ši išstaiga taip pat teikia medicinos pagalba nėštoms moterims, sergantiesiems vaikams bei lanko sergančius namuose.

2) Odos ir veneros ligų ambulatorija ir ligoninė. Gydymas čia visai nemokamas.

3) Epidemiologas su dezinfekcijos stotimi. Ši išstaiga rūpinasi sergančiais apkrečiamomis ligomis, kaip vidurių ir beriamaja šiltine ir kt. Tokius ligonius Ši išstaiga ižoliuoja į daro dezinfekcijas į gyventojo butuose.

4) Sanitarinė inspekcija prižiūri švarą ir kontroliuoja vandenį bei maistą.

5) Teismo reikalams paskirti gydytojai atlieka medicinos eksperytas ir daro lavoną skrodlimus.

Be visų šių išstaigų, tas pats skyrius tvarko priešlektuvinės ir priešcheminės apsaugos tarnybas, paruošia sanitarijas ir degazuotojų būrius.

Per liepos ir rugpjūčio mėn. poliklinikos aplinkos 49.737 asmenys, Motinos ir vaiko inspekcijos išstaiga — 23.392 asm., veneros ligų dispanseri ir ligoninė — 8.335 asm.; kitose ligoninėse gulėjo ir gydėsi 1.481 ligonis. (v).

NEMOKAMI JURIDINIAI PATARIAMI BETURCIAMS

Nuo š. m. spalio m. 1 d. pirmadieniais, trčiadieniais ir šeštadieniais nuo 14 iki 15 val. Advokatų Taryboje, Laisvės al. 63, III aukšt., teikiami nemokami juridiniai patarimai beturciams.

KAUNO III AMATU MOKYKLOS DAŽYMO - DEKORAVIMO SK. VAKARINĖSE KLASĒSE

mokslas pradedamas rugėjo 29 d. 18 val. Mickeyčiaus gt. 2.

Ta pat diena dar priimami prašymai į I ir II klase.

Smulkesnių žinių galima gauti vietoje arba telefonu 20353 (darbo valandomis).

Das ARBEITSAMT KAUNEN, KAUNO DARBO ISTAIGA

Uosto Krantas 6,

hat die Telefon-Anschluesse:

Auskunft:	25860
Arbeitseinsatz-Abteilungsleiter: ..	215 4
Vermittlungsstelle uer. Männer: 22540	
Vermittlungsstelle uer. Frauen: 28946	
Verwaltung:	29406

Informacija:

Darbo paskirstymo vedėjas: ... 21524

Darbo paskirstymo vieta vyrams: 22540

" " " moterims: 28946

Darbo Išstaigos Valdyba:

1019(3)

Turgūs
Seduvoje didžiai turgai sumažėjo. I juos ketvirtadieniais mažokai susirenka. Prisiekė turgininkai taip pat susimukėjo. Garbičių Arlovu šeima tebevasaroja. Tik senas ju tėvas valkščioja miestelyje ir veda „disputus“ su valkžais ir padaužmis.

Zur gefl. Beachtung der Philatelisten.

FRAU CHRISTINE GRINIUS

eröffnet am 1. Oktober ds. Jrs. ihr Briefmarkenhaus

Kauen, Mickevičiaus Strasse 21. Ein- u. Verkauf. 1363(1)

VOKIEČIU STATYBOS DARBAMS reikalingi darbininkai.

Mokama nustatyti normomis markėmis. Kreiptis į statybos kontora BAU - UNION. Putvinio g. 42 nr. arba tiesiog į darbovietės kontora, Liepu g. 4a (prie aerodromo). 1380(1)

PRANEŠIMAS

Buvusioji Vilniaus Valstybinė Spaustuvė Nr. 9, Šv. Dvasios 2, nuo š. m. rugėje mėn. 11 d. yra sujungta su Poligrafijos imone „VAIZDAS“.

Kas turėtų pretenzijų ar reliktų kas liečiai buv. Valst. Spaustuvę Nr. 9, kreiptis į š. m. spalio m. 25 d. darbo valandomis, Vilnius, Mindaugo 21, Poligrafijos imone „VAIZDAS“.

Nepareikštos pretenzijos ar žoklos iki paminėto laiko vėliau nebūs užskaltytos.

1382

KAUNO MIESTO JAUNIMO TEATRO SEZONO PRADŽIA

turi šiuos telefonų numerius:

Informacija:

25860

Darbo paskirstymo vedėjas: ... 21524

Darbo paskirstymo vieta vyrams: 22540

" " " moterims: 28946

Darbo Išstaigos Valdyba:

1019(3)

Spektaklių pradžia 18.30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val. Šventadienais — nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

FAUSTAS

Gounod 8 pav. opera

K. Petruskui dalyvaujant

Bilietai nuo 2—12 Rb.

COPPELIA

Dello 3 v. baletas

Bilietai nuo 2—10 Rb.

TARTUFAS

Moljerio 5 v. komedija

Bilietai nuo 1—6 Rb.

FAUSTAS

Gounod 8 pav. opera

K. Petruskui dalyvaujant

Bilietai nuo 3—15 Rb.

Reikalingas kambarys Būgos 54c nuo spalio 1 d. Be aptarnymo galima dviems asmenims.

1333(1)

Kaz žino, kur yra Juozas Gaputis (buv. Kalnaičių notaras), jo žmona Marytė, sūnus Vytautas, dukrelės Vidutė ir Renė, prašau pranešti į tėvamą Gapučiam, Kaunas, Savanorių prospe. 42, bt. 2. 1384(1)

Reikalingas medicinos seserys ir aukšterės Tauragės apskr. ligoninė.

1321(1)

Mažai šeimai reikalinga tarnaitė, mokanti virti ir namų ruošas darbus.

Susitarė nuo 18 val. Prūsų g. 10a, bt. 3.

Darbas ir kūryba

Kiekvienas darbas šalia techninio gali turėti ir kūrybinį pradą. Tuo du pradu santiariau kaip kūnas iš siela; jie neatskiriama, bet nebučinai turi reikštis pastoviai proporcija. Kaip gražų kūną dar nebučinai gaivina tauri dvasia, taip ir gera technika nebūtinai turi lydėti didis kūrybinis polėkis. Rūpinėjelai, kryžiai, verpstės, kultuvės, margininiai, keramika ir kiti mūsų liudėjus dirbiniai negali girtis tobuli technika, bet iš juo dvelkia tiek kūrybinės dvasios, kad ją pasiebi ir nelietuvis. Tuo tarpu daugeliu standartinių gaminii ir tūlais nebilogal technika apvalžiusio menininko kūrinius palieka šaltas ir robotiškas dėl to, kad jo negaivina kūrybinė kibirkštis, grynosios dvasios pradmuo. Nuolatinėmis pratybomis, vadinamaja dresūra, technikos gali išmoki ir kiti gyvi padarai, bet kūryba, kurios neįmokstama ir kurios išdava yra nebesiskartojanti vertybė, yra būdinga tik žmogui. Todėl, jeigu darbe pasigendame kūrybos, pasigendame žmogaus.

Kūrybinis darbas galimas ir koletyve, bet tokį koletyvą turi netik labai tamprai rišti bendra idėja, bet ir bendra dvasia, kokia paaprastai esti tik tautinėje bendruomenėje. Vis dėlto ir tokiuoje koletyvinėje kūryboje pats kūriamasis momentas visuomet bus suvestas į asmenį. Visa tai turint galvoje, suprantama, kokios vertės kūrybai ir žmogui turėjo bolševikinis „stachanovinis darbas“ ir vienos bolševikinės kolektivizacijos. Ūkininkas ir kolchozininkas skiriasi ne vien tuo, kad vienas yra savininkas, o kitas baudžiauninkas. Ūkininko ryšys su žeme, kuriajis vadina savią, su gyvuliu, kuris augo jo akysse jo globojamas ir mylimas, su ūkio gaminiais, kurie yra jo kūrybinių pastangų ir jo prakaito vaisius, nėra tili materialinis. Todėl ir visa tai vertinama ne vien pinigais. Tiplinga, giliose tautinėje tradicijoje išaugusi lietuvių ūkininko jėzis, jei atsikritinai pas jį užklydes ir jo pavažintas pienu ar kita gėrybe pasiūlysi už tai pinigų. Ūkio gaminiai pardavimas rinkoje ūkininkui turi kažka bendra su honoraru, menininko gaunamu už savo kūrini, kurį parduodamas jis nesijaudia parduodas savo darbo jėga. O gamybos šaltinio — žemės pardavimasis ūkininkui reiškia tragediją, kuri trumpai nusakyta patarieje „vaikščioja, kaip žemę pardaves“.

Ir amatininko darbe kūrybinis pradas gaivina gaminį ir pačiam darbui teikia žmogiškojo orumo. Batus ne tik pasiūtas, bet ir užlonytas gali būti taip, kad tame darbe pastebėsi dvasios pėdsakus. Kai vienas balsiuvys — arteleje jau tikriausiai — atsisakyta batą, nes tatai neapsimoka, kitas jį sutvarkys tokiu kruopštumu, tokia meile savo darbui ir paslaugumu klientui, kad, mokėdamas už šį patarnavimą pageidautus pinigus aiškiai jauti toli gražu negali tuo atsilyginti, todėl i žodi „deku“ idėdi daugiau nuoširdumo ir jauti pareigą savo darbo srityje, tarnaudamas visuomenei, būti nemenesnis už šį tau batus pataisusį žmogų. Jei fabriko darbininkas, kurio darbas neretai apsiriboją tik technika, ar pardavejas už prekybos įmonės stalo, pačiam objektui ir negali išpausti kūrybiškumo žymėles, tai pirmasis savo samoningu patarnavimui tautai, o antrasis kurdamas savo santiavimo su klientais forma, drbs tą patį kūrybinį darbą, išskiriantį jį, žmogų, iš darbo vergų masės.

Sitoje šviesoje mums turi visai kitaip atrodyti bolševikų taip ikyrių meluotas ir taip grubiai suprasas sūkis „dirbtai sau“. Dirbtai sau, mūsų supratimu, reiškia būti vydūniškaja prasme sau žmogumi — dirbant turėti prieš akis ne tik gausimą užmokestį, bet ir kūrybine darbo puše, kuri teikia darbo džiaugsmo ir nuima nuo jo prakeikimo žymę. Šita kryptimi persi-auklėjus tautinei darbo bendruomenei, ir be klasijų kovos savaimės turi išnykti klasinių priešingumai. Kokia gi gali būti kalba apie išnaudojamuosius ir išnaudotojus, jeigu siuvėjas, neparsiduodamas, bet pats savo darbe rasdamas kūrybinio pasitenkinimo, patarnau-

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 29

1. Für alle schulpflichtigen Kinder, die auf Grund meiner Bekanntmachung vom 5. September 1941 Nr. 20 angemeldet worden sind, beginnt das neue Schuljahr am 1. Oktober 1941 morgens 8 Uhr.

2. Die Kinder finden sich je nach der Wohnung ihrer Eltern in folgenden Schulen ein:

a) ALTSTADT: In der Schule Garde - Str. 16;

b) NEUSTADT: In der Schule Nr. 5 Ugniesiū - Str. 13;

c) GRÜNER BERG: In allen hier zuständigen Schulen, ausgenommen Jablonskio - Schule 10 — die Kinder dieser Schule gehen in die Schule Nr. 30 Zarasų-Str. 7 — und der 39. Schule, an deren Stelle jetzt die Schule in der Darbininkų - Str. 11 (Baraken) tritt.

d) ALEKSOTA, MARVELE, FREDA: In allen Schulen des Bezirks, ausgenommen die Damijonaičio-Schule, an deren Stelle die 26. Schule in der Minkauskio - Str. 51 tritt.

e) VILIJAMPOLE: In den gleichen Schulen, wie sie bei der Anmeldung zuständig waren.

f) SCHANTZEN: In allen Schulen des Bezirks, ausgenommen die Schulen 2 und 18. Die Kinder der letzteren gehen zur Volksschule 5, Kranstrasse.

g) HOHENSCHANTZEN: In allen Schulen des Bezirks.

h) PANEMUNE: In allen Schulen des Bezirks.

3. Die nun im einzelnen zuständigen Schulen, werden von dem Schulleiter noch näher bekannt gegeben.

4. Ein Schulwechsel ist nur möglich mit der Zustimmung der städtischen Bildungsabteilung, Laisvės Allee 70, 5. Stock, Zimmer 73 (Eingang von der Sapegos - Straße).

5. Alle in Zukunft in die Stadt hinzuziehenden schulpflichtigen Kinder, müssen binnen 3 Tagen bei der städtischen Bildungsabteilung angemeldet werden.

6. Eltern und Vormunde, die dieser Bekanntmachung entgegenharden, werden bestraft.

Der Stadtkommissar in Kauen
(gez.) C R A M E R
SA. - Oberflüher.

Bezahlung der von der deutschen Wehrmacht entnommenen Gegenstände

Als die deutschen Truppen zum Kampf gegen den Bolschewismus in den Junitagen d. Jrs. marschierten und begannen Europa von der roten Pest zu befreien, haben sie hie und da auf Pferde und Wagen der litauischen Bevölkerung zurückgreifen müssen. Die deutsche Wehrmacht wird nunmehr alle diese Gegenstände, unter der Voraussetzung, dass eine entsprechende Bescheinigung herbe gebracht werden kann, bezahlen. Die Anträge sind auf, bei den zustän-

digen Gemeindeältesten oder Bürgermeistern, vorliegenden Formularen zu stellen. Die Dienststellen des deutschen Reiches werden bemüht sein, die Entschädigung so schnell wie möglich durchzuführen. Es liegt daher im Interesse der Betroffenen, wenn sie in der Zeit vom 1. bis 15. Oktober mit allen Unterlagen zum Gemeindältesten gehen und dort ihre Wünsche vortragen.

Der Generalkommissar in Kauen

Bekanntmachung

Das Elektrizitätswerk Kauen gibt seinen sämtlichen Stromverbrauchern die bis jetzt noch Gleichstrom von 220 bzw. 110 Volt verwenden, bekannt, dass die Lieferung des Gleichstroms vom Elektrizitätswerk in kürzester Zeit spätestens vom 20. Dezember d. J. eingestellt wird. Diese Einstellung der Gleichstromlieferung ist darauf zurückzuführen, dass der gesamte Be-

trieb des Elektrizitätswerkes einer Vervolkommung bzw. Rationalisierung unterzogen werden soll. Alle Stromverbraucher, die Gleichstrom - Elektromotoren bzw. Geräte verwenden, werden hiermit aufgefordert, diese rechtzeitig durch entsprechende Drehstromapparate zu ersetzen.

Der kommissarische Treuhänder. Kauen, den 25. September 1941.

Trišalio pakto pasirašymo sukaktis

Kokia yra to pakto reikšmė pasaulyiui

lio pakto mintis, būtent, kad jis noris sujungti tautas, kurių ideologai ir interesai yra panašūs, kad jis siekią duoti bendras diplomatines priemones tų valstybių praktinei politikai ir kad jis siekią iš viso sukrystalizuoti naują santvarą. Visos viltys, kurios buvo siejamos su pakto pasirašymu, įvyko tokiu mastu, kuris Berlyne, Romoje ir Tokioje sulaukė pasitenkinimo.

Buletėnitas pabrėžia, kad nei politinė, nei karinė paktos elementai neturi agresyvaus pobūdžio ir kad paktas, kuris nesas joks slaptas politinis dokumentas ir kurio galutiniai siekmai buvo aiškūs, jau per pirmuoju savo buvimo metus turėjė tokią traukimą jėgą, kuriai diplomatijos istorijoje nėra lygiu. Slovakija, Vengrija, Rumunija, Bulgarija ir Kroatija — kiekviena pažinus iš čia pirmą kartą Europos istorijoje yra susiteiktas praktinis galimumas

privesti jų politiką prie bendrovardiklio. Naujoji Europos santvarka trišaliame pakte nėra diktuojama, bet kuriama, ir to bendrojo fronto Europos pagrindu galima buvo pradėti kova prieš visai Europai gresiantį bolševizmą. Trišalis paktas pavertė ir Viduržemio jūra Europos jūra, kurioje pirmoji vieta priklausanti tai taučiai, be kurios Viduržemio jūra nebūtų turėjusi istorijos.

Kaip Europoje, — rašo toliau buletėnitas, — taip lygiai ir Rytų Azijai, kuris pažymėtas trišaliame pakte, pirmą kartą pripažino ir tokia valstybė, kuri pati pati šio paktu nebuvo pasirašiusi.

Buletėnitas toliau pabrėžia, kad trišalis paktas kariniu požiūriu siekia apsunkinti bet kuri nauja karo išplėtimą. Paktas karinės defensyvinės lauzulės reiškiančios dienos, kurie šiandien galvoja apie karo išplėtimą, labai svarbu veiksnį, nes karo provokuojas žinas, su kokiomis trišalių paktų pasirašiusių valstybių reakcijomis jam tektų skaitytis.

Baigdamas buletėnitus nurodo, kad trišalis paktas turėjė reikšmės svarbiausia ir todėl, kad karui vykstant jis sudares pagrindą kurti naują ir pastovią taiką. Paktas mintys vis labiau buvusios pripažintamos kaip naujo geresnio paskutinio „magna charta“. Paktas save pateisinās, nes jis kiekvienai tautai leidžias testi toliau savo politiką, tačiau neišleidžias iš dėmesio ir didžiųjų tarptautinio gyvenimo faktu, be kurios pasaulis ilgai negalėtų egzistuoti.

Teisybė apie bolševikų rojų

SOFIJA. Vyriausybės organas „Dnes“ penktadienį paskelbė vieno bulgarų komunisto pareiškimą. Šis komunista prieš 15 metus, atlikęs kalėjimo bausmę, buvo išvykęs į Sovietų Sajungą. Tik prieš tris mėnesius jis sugržo į Bulgariją. Sovietų ūkyje jis turėjo atsakingas vietas ir, baigęs sovietų karo akademiją, buvo paskelbtas pulkininko laipsni. To laikraščio idėtame straipsnyje antraštė „Teisybė apie bolševikų rojų“ jo autorius rašo, kad jo ilgas buvimas Sovietų Sajungoje ir tiesioginis susidūrimas su jis gyvenimiu jo tikėjimo komunistų idėja nepagilino. Priešingai, jis išsitikenė, kad

žmonijos istorija vargai paziusta baisesnį ir žiauresnį terorą, negu tas, kurį taiko sovietų agentai Sovietų Sajungos tautų atžvilgiu.

Todėl jis turėjus pagrindą tvirtinti, kad Sovietų Sajungos gyventojų dauguma yra kupina paslėptos neapykantos tam režimui. „Vokietijos karai prieš Sovietų Sajungą, baigia autorius savo išvedžiojimus, po viso to, ką aš ten mačiau ir pergyvenau, aš laikau šventuotu kūrybinio pasitenkinimo, patarnau-

Viešas skelbimas Nr. 29

1. Visiems mokyklinio amžiaus vaikams, kurie yra įregistruoti pagal mano 1941 metų rugpjūčio mėnesio 5 dienos skelbimą Nr. 20, mokslo naujais 1941 mokslo metais prasideda 1941 metų spalio mėnesio 1 diena 8 valanda.

2. Vaikai privalo susirinkti pagal jučių gyvenamasis vietas šiose mokyklose:

a) SENAMIESTIS: Mokykloje, esančioje Gardino g. 16;

b) NAUJAMIESTIS: Mokykloje Nr. 5, Ugniesiū g. 18;

c) ŽALIAKALNIS: Visose čia esančiose mokyklose, išskyrus Jablonskio Mokyklą Nr. 10 — šios mokyklos vaikai eina į mokyklą Nr. 30, Zarasų g. 7 — ir mokyklą Nr. 39, kurios vietoje skiriama mokykla Darbininkų g. 11 (barakuose);

d) AUKŠTEIJI SANČIAI: Visose rajono mokyklose;

e) PANEMUNE: Visose rajono mokyklose.

3. Kuriai mokykla, ir kuriomis valandomis bus reikalinga lankytis, nurodys atitinkamą mokyklą vedėjai.

4. Persikelti iš vienos mokyklos į kitą galima tiktais gavus Miesto Švietimo Skyrius, Laisvės al. 70, 1941 m. rugpjūčio 15 d. reikia nueiti su reikalingais irodymais pas seniūnus ar burmistrus ir jiems pareikšti savo paeidavimų.

5. Visi vėliau atvykstantieji į miestą gyventi mokyklinio amžiaus vaikai privalo būti įregistruoti Miesto Švietimo Skyriuje laikę trijų dienų.

6. Tėvai ir globėjai, nesilaiką šio potvarkio, bus bandžiami.

Kauno Miesto Komisaras
(paa.) C R A M E R
SA. - Oberflüher.

e) VILIJAMPOLĖ: Tose pačiose

kiai surašyti klausimų lapuose, kuriuos galima gauti pas atitinkamus seniūnus ar burmistrus.

Reicho valdžios organai stengsiai sumokėti kaip galima greičiau. Todėl nuo spalio 1 iki 15 d. reikia nueiti su reikalingais irodymais pas seniūnus ar burmistrus ir jiems pareikšti savo paeidavimų.

Generalinis Komisaras Kaune.

Skelbimas

Kauno Elektros Stotis praneša vienam abonentui, kurie ligi šiol naudoja nuolatinę srovę 220 bei 110 voltu, kad artimiausiu laiku, ne vėliau kaip 15 m. gruodžio 20 dienos, nuolatinės srovės tiekimas iš Kauno Elektros Stoties bus nutrauktas. Nuolatinės srovės tiekimas nutrunkiamas norint patobulinti ir suracionalizuoti

visa įmonės veikimą. Visi abonentai, kurie naudoja nuolatinę srovę elektromotorams bei kitoms jai pritaikinėti aparatomis, raginami laikui keisti šiuos įrengimus kitais, kintamais srovei pritaikintais aparatais.

Komisaro Patikėtinis.
Kaunas, 1941 m. rugpjūčio 25 d.

tai yra ivykiai, kurie ryškiai rodo didelę paktos reikšmę. Japonijos susitarime su Prancūzija japonų siekių vadovauti Rytų Azijai, kuris pažymėtas trišaliame pakte, pirmą kartą pripažino ir tokia valstybė, kuri pati šio paktu nebuvo pasirašiusi.

Buletėnitas toliau pabrėžia, kad trišalis paktas kariniu požiūriu siekia apsunkinti bet kuri nauja karo išplėtimą. Paktas karinės defensyvinės lauzulės reiškiančios dienos, kurie šiandien galvoja apie karo išplėtimą, labai svarbu veiksnį, nes karo provokuojas žinas, su kokiomis trišalių paktų pasirašiusių valstybių reakcijomis jam tektų skaitytis.

Baigdamas buletėnitus nurodo, kad trišalis paktas turėjė reikšmės svarbiausia ir todėl, kad karui vykstant jis sudares pagrindą kurti naują ir pastovią taiką. Paktas mintys vis labiau buvusios pripažintamos kaip naujo geresnio paskutinio „magna charta“. Paktas save pateisinās, nes jis kiekvienai tautai leidžias testi toliau savo politiką, tačiau neišleidžias iš dėmesio ir didžiųjų tarptautinio gyvenimo faktu, be kurios pasaulis ilgai negalētų egz